

5 78657

HTG

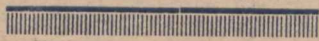
MILLANO

11/2

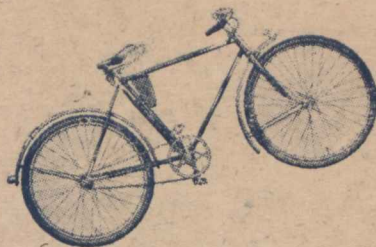
ESTONIA
RAAMATUKOGU

3

Suurim valik

raadioaparaatidest,
muusikariistadest,
grammofoniplaatidest,
jalgratatest ja
mootorratatest on

O.-Ü. ESTO-MUUSIKAL

Tartus, Aleksandri 2. Tel. 14-88

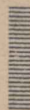
TREFNERISTID

Õpperaamatuid ja kõiki
koolitarbeid täielikus valikus
on alati saadaval

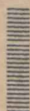
»POSTIMEHE«

RAAMATUKAUPLUSES

TARTU SUURIM
JA MOODSAIM

FOTOATELJEE

H. RIEDEL &
H. EGGERT

ÜLIKOOI TN. 36

M I I L A N

NR. 11.

A P R I L L

1937

Väljaandja: HTG Õpilaskond. Pea- ja tegevtoimetaja: V. Alavainu. Vastutav toimetaja: K. Treffner. Kunstiline nõuandja: E. Ahas. Toimetuse kolleegium: A. Kask, K. Juudas, E. Liblik, E. Silk ja T. Sisask. Talitusjuht: A. Savisaar.

S A A T E K S

Elame tegude ajajärgul. Elu kõrgepinge murrab nõrgad; püsima jäävad vaid need, kes on karastatud nii vaimset kui kehaliselt.

Meie, noored, tahame elada ja luua väärtusi. Tahame sirguda tugevaks ja karastada endid raskuste ületamisega, mis on takistuseks meie eesmärkide taotlusel. Meie ei tagane, sest loobumine oleks enese alahindamine.

Sageli kalduvad noored juba esimeste ebaõnnestumiste tõttu pessimismi ja alistuvad karmile elule. Selline alistumine on hukatuslik igale noorele. Meil peab olema usku enesesse ja oma võimetesse. Iga samm, mis astutakse, peab elu edasi arendama. Paigalsammumine oleks tagasiminekuks. Peaksime enam huvi tundma vaimsete väärtuste vastu, mis on õieti kogu kultuuri kandjaks. Peame teadma, et nooruses omandatud teadmused ja kogemused määravad ka meie edasise elutee. Seepärast kasvatagem endis tugevat tahet, mehisust ja otsekohesust,

mis on ühtlasi ka eelduseks paremate elusuundade leidmisel! Arendagem endis ka enam vaimset iseseisvust, meelegekindlust ja kohusetunnet, et meie võiksime püsida elukeeristes ja sirguda oma rahva paremateks poegadeks!

Edgar Lamp,
Õpilaskonna vanem.

Tallinna Linna
Keskraamatukogu

P. Bogovski

Reesõit

Noored rõõmsa laulu saatel
sõitvad reega maale.
Tuiskab lund ja vali külm on,
helbeid langeb teele.

Kaua paistvad linnatuled
läbi videviku.
Sõita võiks nii — mõtisklevad —
terve igaviku.

Rõõmus tuju, talvehääled
valla päästvad keeled.
Kaua metsas pääle sõitu
kajavad veel hääled.

Kaja rääkis, kuidas noorus
tulihingeline
reega metsast läbi sõitis
läbi tuisuvine.

Juba noored ammu läinud,
kajagi jäi vakka —
ainult tuisuhuikaid kostab
laia laane takka.

V. Alavainu

Õhtu

Sadas vihma ja ulus tuul juba kolmandat päeva: ta sahistas kõrkjais, pillas pilliroogu, tuiskas veepinnal ja vuhises väsinuna korstnais.

Age kambris oli hubane. Ahjus lõõmasid leegid ja tulekuma virvendas ümberolijate näol. Tule juurde olid kogunenud sooja vanaisa, isa, ema ja lapsed.

„Vanaisa, jutusta meile midagi!“

Vanaisa jutustas muinasjuttu noorusest, jutustas noorusest, kuigi oli vana, jutustas arukalt, hästi ja veenvalt, et pärani silmi ja ammuli sui kuulasid lapsed. Tal, vanal, oli raske rääkida noorusest, sest nukrus ja kahetsus pesitsesid hinges; kuid ohvimeelne vanamees võlus habemesse naeratuse.

Isa istus koigul ja suitsetas piipu. Ema kodus sukka. Neil olid omad mured ja raskused. Varemini tundsid nad rõõmu laste rumalustest, naljadest, ülekeevast kergusest, nüüd olid nad sellega harjunud. Neil polnud aega arutleda ja mõnelda ahjusoojuses, nad mõtlesid oma kohustustele ning askeldustele.

Ema ohkas. Keegi ei tõstnud pead, igaüks oli oma toiminguis kinni: isa piibus, vanaisa lastes ja lapsed vanaisas. Emale oli hali-semine võõras. Elukarmus oli teda õpetanud vaikima. Vaikimist ta mõistis paremini kui ükski teine. Ema ei vajanud kaastunnet, sest ta teadis, et nõrkus on hädaohtlik lastele, kes läikivail silmil kuulasid vanaisa juttu — noorusest.

Vanaisa rääkis aeglaselt, rõhutada iga sõna. Jutt oli katkendiline nagu mälestus vanaisa elust, kuid lihtne ja lapselik. Vanaisal oli raske, sest temas kees võitlus, võitlus elu ja hävingu vahel, ja tundes endas hävingu hõngu pidi ta ennast pingutama iga lause puhul, et valmistada lastele rõõmu.

Väike kuldpeake, viieaastane tütarlaps, jälgis vallatledes vanaisa värisevat haralist habet, kortsus pallet, sügavaid, ussidena looklevaid sooni ja kortsulisi sõrmi, kuna kõrvus kumises mängeldes vanaisa hääl.

Suurem ja vanem, tõmmu tugev poiss, vajunud kummargile pingile, püüdis käsipõsikul iga sõna. Temale oli vanaisa alati olnud tark, sünge, vaikiv, ja ta tundis vanakeses endaga midagi ühist, mis köitis, tõmbas ja põletas ning tegi auväärseks vanaisa kuju ta silmis. Vanaisa askeldusis tundus talle elutarka, sõnades leidis ta nii palju tõtt.

Vanaisa jutt katkes.

„Vanaisa, jutusta!“

Vanaisa oli sunnitud jätkama.

Ta oli valvel iga sõna juures, sest oma minevikust pidi ta valima kõige puhtama, ilusama, kohasema, mida elus nii vähe.

Noored olid põnevil kuulamas ja vanaisa nägi enda ümber tulevikku.

Emas sõrmed liikusid kiiresti, kiiresti. Tal oli täna veel palju kulduda, vanaisal palju jutustada. Ema ei tohtinud mõtelda, sest mõtlemine halvasti teotsemise, kuid emal oli suuri mõtteid ja raskeid muresid. Nüüd oli tal pisut aega mõtelda.

„Vanaisa, jutusta meile midagi!“

Vanaisa jutustas raske südamega.

Isa imes hõõguvast sõest piibule tuld. Sinised suitsuvined veeresid

lakke. Isa jälgis pilusilmil lendlevaid suitsujugasid, vaatas, kuidas nad hõljusid kui pilved, keerlesid, valgusid laiali aeglaselt, aeglaselt, tungides edasi-tagasi, üles-alla. Isa istus nõnda ja veeresid vined. Tal oli mõnus unistada, sest ta oli tulnud vihmast ja porist. Talle pakkus parimat puhkust nii istuda ja mõtiskleda.

Vanaisa lõpetas jutu madalal toonil. Ta oli pingutusest väsinud, kuid naeratas rahulolevalt lastele, surus maha elujõuetuse ja viis mitte-rahulolu teeseldud rahule.

Emas sukavarraste liikumine jäi aeglasemaks, aeglasemaks. Tasa vaigus pea allapoole, selg tõmbus looka, juuksesalk kiikus otsmikul, lõngakera jooksis sülest.

Leegid tiirlesid hüpeldes emas karmidel põsenukkidel.

Viieaastane jooksis õhinal, tõstis lõngakera, pani emale sülle.

„Ema!“

„Ema avas silmad, naeratas. Usinamini liikusid vardad, kiiremini valmis töö. Täna oli ju veel palju kududa.“

„Vanaisa, kas sul on veel niisuguseid jutte?“

„Palju, palju, väga palju, pojake. Ma ei jõua neid kunagi jutustada.“

„Jutusta, vanaisa!“

Vanaisa jutustas, jutustas laste rõõmuks, küsimata mingit tasu.

„Vanaisa, su käed värisevad?“

„Tütreste, need on leegid, mis virvendavad kätel. Vaata, kuidas leegid tantsivad halgudes!“

Tütarlaps vaatles läikivail silmil punaseid tulekeeli. Vanaisa silitas ta siidpeakest.

„Vanaisa, su käsi on kondine.“

„Jutusta, jutusta edasi, vanaisa!“ ja tõmmu poisid seadis end kuulama.

Vanaisa jutustas edasi. Noored ei

väsinud kuulamast, lõngakera tiirlemast ja suitsuvined hõljusid laes kui vanaisa lõputu jutt.

„Vanaisa, mis ulub seal väljas?“

„See on muinasjutu kaja, mu laps!“

„Aga see on nii õudne.“

„Jutusta, jutusta, vanaisa!“ õhutas tumedavereline poisid.

Vanaisa ei jutustanud enam.

„Vanaisa, miks sa ei jutusta?“

„Oo... ei midagi... ma... ma puhkan natuke.“

Vanaisa komberdas voodisse ja lapsed jooksid ta voodi juurde.

„Jätke ta rahule, ta on väsinud!“ ütles isa ja tõmbas piipu, mõttes ning rahulikult.

Tuba oli soe ja hubane; suitsurõngad mänglesid laes ja tulekeeled tantsisid ahjus. Vanaisa sulges silmad, et puhata.

H. Kuulman

Talveöö võlus

**Kuu sirendab tumedal telgil
ja lumi kilendab maas.
Mänd härmatund. Hõbeda helgil
ees kumamas põline laas.**

**All kodumäe helendab väli
jääpärlide säravöös.
Ja pajude kullased ladvad
kui leegiksid talveöös.**

**Kuu kadumas metsade taha
ja pidutseb tähtede vöö.
Mänd härmatund. Pakase võlus
on helkimas talvine öö.**

S. Madissoon

Emadepäevaks

Kogu maailm pühitseb ühiselt 9. V emade suurpäeva. Peatutakse hetkeks, et hinnata ema ja perekonnaelu suurt tähtsust ja asetada tänutundes austuskroon perekonna kandvama osa — ema — pähe.

Ühiskonna algmoodustiseks on perekond. Perekond on alustugi, mille tugevusest oleneb tema peale ehitatud hoone kindlus. Perekonnaelule on rajatud meie vaimne ja sotsiaalne elu ning perekonnast oleneb inimsoo kultuuri tase ja rahva väärtus.

Eriti tähtis on rahva kõrge kvalitaativne väärtus väikestes riikides, kus igal üksikul kodanikul lasuvad suhteliselt palju suuremad kohustused kui suurriigis ning kus igal üksikul isikul tuleb seepärast kanda ka suuremat vastutust.

Millises perekonnas ei taheta luua kõrgeväärtuselisi inimesi, kasvatada kehaliselt terveid ning vaimselt tugevaid isikuid? Selle eesmärgi saavutavad aga ainult need perekonnad, kus perekonnaelu on harmooniliselt kujunenud. Ainult selline perekond on võimeline pakkuma vajalikku tuge ning tasakaalu isikule ja hoolitsema

suurte ühiskondlikkude nõuete täieliku täitmise eest. Viia aga perekonnaelu niikaugemale, et see oleks täiesti kokkukõlaline, pole ainult vanemate, vaid ka meie, noorte, ülesanne. Aitame kaasa vanemate püüete taotlemisele, kergendame nende vaeva ning hindame kõrgelt ohvrit, mis tuuakse meie eest.

Kas oleme seda alati silmas pidanud? Kaugeltki mitte. Leidub väga palju selliseid kodusid, kus vanemad töötavad tööpoolest üle jõu, et lastele anda paremat haridust, neile luua paremat tulevikku. Loobutakse iga-sugustest elumõnudest, et vaid oma lapsi õnnelikuks teha, neid aidata paremale elujärjele.

Kas oskame meie, noored, seda hinnata? Kas ei valmista me oma vanematele tihti vaid südamevalu, purustades ise nende kaunid lootused ja unistused? Ning suure kahetsusega peavad vanemad siis tunnistama, et kõik vaev ja hool, mis nad on pühendanud oma lastele, on olnud asjatu.

Sellisel pettumusel on aga kaugeleulatuvad tagajärjed. Mitte hinnates vanemate vaeva ei kurvasta me ainult

vanemaid, vaid lõhestame ka perekonnaelu. Vanematele võib see tähendada elumõtte purunemist ning ka enneaegset hauda. Ja kas on need noored, kes tulevad sellistest purustatud perekonnaeluga perekondadest, küllalt tugevad, et võita eluraskusi? Ka nende elu on täis okkaid ja kibestust ning tugevam eluvapustus võib siin esile kutsuda hävingu, sest neil puudub loomulik tugi, millest kinni haarata — perekond. Harku koloonia kasvandikest on 76% pärit lõhestatud hingelaadiga perekondadest.

Tormame, kuni komistame ja leiame ees tühjuse. Haaramme tähtede järele ja unustame kodu. Alles siis tuleb see meelde, kui väljas on tühi ja kurb. Siis alles tunneme, kuidas igatseme kodust hellust ja armastust ning kuidas see meid soojendab. Siis alles hindame õigesti oma kodu ja selle tagapõhjal igavesti avatud südamega kuju — ema.

Vanaajal oli ema kuju püha. Keskaegne rüütel austas iga naist, sest ta nägi temas ema — riigi ja rahva tuleviku panti. Ta nägi ema, kes annab rahvale tema tulevase põlve, kes annab sellele põlvele elujõu ja kasvatus, kes oma väikesena näiva tööga valmistab ette maailma suuri ja tähtsaid sündmusi.

Iga töö, mida tehakse andumusega ja armastusega, kannab vilja ja leiab väärilist hindamist. Ema töö on suurim armastustöö.

Ja võib öelda, et selle järgi, kuidas osatakse hinnata ema tööd, võidakse otsustada rahva ja ühiskonna kultuurilise taseme üle. Ärgu olgu meile eeskujuks lähedases minevikus talupojaseisusest vähe kõrgemale tõusnud kihi saksa ja vene vaimuga mürgistatud noored, kelle seast mõni hä-

benes oma kodu ja lihtsaid talupojast-vanemaid. Selline nähtus kõneleb kindlasti ainult selle ringkonna madalast kultuurilisest tasemest.

Armastame ju meie, noored, oma vanemaid igäiks. Austagem siis ka nende vaeva ja olgem neile tänulikud!

Kuid mitte ainult oma vanemaid ärgem nähem tegevat ennastsalgavat tööd. Aatelise ema tagasihoidlikud kangelasteod väärivad, et kogu rahvas kingiks neile lugupidamise. Rahvas, kes austab truud, ennastsalgava ema tööd, austab ühtlasi iseennast ja oma tulevikku. Olgu see alatiselt meie eestlaste silmas! Hindame kõrgelt muistset eesti ema, kes kasvatas oma poja ja istutas tema südamesse kangelasliku armastuse oma kodumaa ja rahva vabaduse vastu. Olgu ka praegune eesti perekond tagatiseks Eesti vabadusele!

Peame tõstma kõrgele meie perekonna au ja tema moraalse taseme. On tarvis, et vanemad ja lapsed saaksid üksteisest aru, et nad üksteist mõistaksid. Selle eelduseks on vastastikune usaldus. Seda usaldust tarvitame aga meie, noored, tihti kurjasti. Me ei usalda alati oma vanemaid. Nad ei soovi meile kunagi halba, olgu me haiged või terved, halvad või head, haritud või harimatud. Igal juhul püüavad nad aidata meid oma kõige paremate soovidega. Nad ei väsi üial sellisest abistamisest, leides selles töös puhkuse vaid maamullas. Vanemate sõprus on vaikiv, valvav, mitte kunagi uinuv, kõike mõistev, kõike andestav, vanemate armastus on tajutav sõnadeta, usutav lubaduste ja töötuseta.

Meie, noorte, kohus on hinnata kõrgelt seda armastust ja usaldavat sõprust. See on ainuke vahend, kuidas

tasuda emale tema lakkamatu armastuse eest. Emaarmastus ja selle armastuse teod on suurimaks väärtuseks maailmas ning pole mingit muud väärtust, millega seda tasuda, kui armastust, ema vastu. Kõigest kõrgemaks hinnakem seda armastust ja tundkem aukartust ema kortsuliste palette ja hallide juuste ees! Olgu emadepäev rõõmupäevaks minu emale, mil kuivatam pisarad ta laugelt, mida ta valanud on minu eest!

Oh mu hella eidekene!
Kuidas sa mind kasvatasid,
Kasvatasid, kallistasid,
Üles tõstsid, hüpatasid,
Maha panid, mängitasid,
Suu juures suigutasid,
Kahel käel kiigutasid!
Mõtlesid toeks tulevat,
Arvasid abiks astuvat,
Lootsid elu lõpetusel
Laugelaugutajat saavat,
Silmakatjat siginevat.

(Kalevipoeg.)

II. Kuulman

Kevades

Kui juba käes on helged kevadpäevad
ja päiksekullas liigub ojavool,
siis on, kui hinge tungiks õnnenuol,
ja õrnad sepitsused rinda poevad.

Kuis särab siniruugelt taevasina
ja poetab ruskeid õilmeid kibuvits
ning uimastavais lõhnus kadarits.
Taas spektrivärvinguis on uduvina.

Kuldkollased on järve õõts'vad vood
ning põhjatud ju laukad, salasood.
Vees liugleb soomusläikes kalapaare

ja pilliroos on kevad-elu koos.
Ju õitseb aster, moon ja kevadroos,
noor rohi tuuleiiles heidab kaare.

**HTG V-a kl.
abituriendid**

M. Alt

U. Jürman

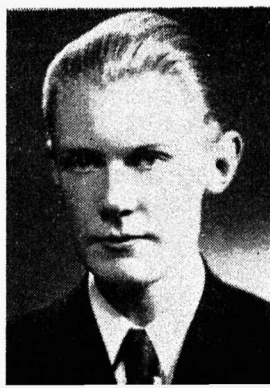
R. Karu

O. Klaus

A. Lepik

K. Linnas

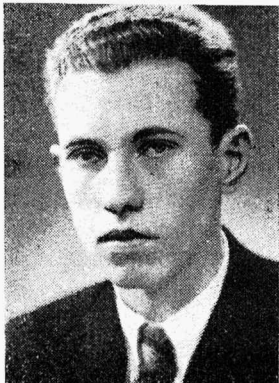

S. Madissoon

E. Mägi

A. Pill

F. Pokk

K. Predkalu

V. Pungar

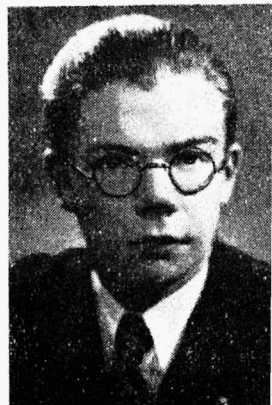
K. Põdersoo

A. Sarap

T. Sisask

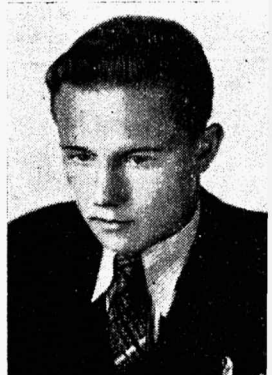
K. Täht

E. Viirmaa

M. Vodi

K. Villak

Hallid päevad

Olen vana mees; mu liikmeisse on aastad valanud oma rasket tina. Aeg on kasvanud mu lihaseisse puisi juuri ja on mu südametused teinud lombakuks. Nii ei saa ma palju enam midagi muud teha kui istuda vaikselt samal kohal tundide kaupa. Vaatlen oma ümbrust ja lehitsen mõtete-raamatut, tuues silma ette vanu mälestusi. Kui mul oleks praegu jaksu, ma võiksin kirjutada suuri teoseid oma elust. Kuid mul puudub energia. Ümbrus ja inimesed paistavad mulle hoopis teissugustena kui varem. Ma ise nagu ei viibikski nende seas, vaid hoopis teises keskkonnas.

Täna on teisipäev. Istun oma toas akna all ja lasen pilkudel libiseda tänavale. Väljas on õige külmaks muutunud. Inimesed tõmbuvad küüru ja püüavad katta põletava külma eest kõrvu. Pean naerma nende üle, sest nad paistavad nii halenaljakad. Ebaühtlane akna-klaas moonutab nende näod veel naljakamaks. Iseäranis veidrad paistavad mulle rõõmsad õppurid. Nad tulevad paari-kolme kaupa ja neil on alati midagi tähtsat rääkida, mõni

probleem lahendada, päevakorral olev poliitiline sündmus harutleda või naljakas, kuni nilbusteni küündiv anekdoot jutustada. Nad ei märkagi, et väljas on tugev pakane, vahetevahel vaid hõõruvad punetavaid kõrvu ja rühivad edasi. Ma naeran neid, kuid see naer on siiski pigem nutti, lein kadunud, igavesti möödunud ajast. Ma ei saa teda kunagi uuesti elada, ja mis jääb mul siis muud üle kui naerda neid, vaadelda läbi viltuse ja halva klaasi, et näha neid naeruväärseina. Vaatan ja vaatan, mu silme eest sammuvad inimesed mööda, vaid ninaots paistmas kasukakrae vahelt. Ilm aga nähtavasti muutub üha külmemaks, aknale hakkab kasvama jõudsasti jäälilli. Peagi kasvavad nad mu silmini, tahes-tahtmata pean pöörama omad pilgud tuppja ja uurima seda. Kuigi olen vaadelnud seda tuba nii paljusid kordi, leian iga uue vaatlusega midagi uut. Täna märkan, kui inetu on maal, mis ripub seinal. Kuidas võisin ometi taluda seda vastikut värvilist laiku oma ümbruses? Talvine maastik pole kunagi säärane, ükski maja ei sarnane sellega, mida kujutab maal. Ometi olen arvatavasti ise selle oma käega üles riputanud. Mind är-

ritavad pisiesemed raamatariiulil: väike Goethe kuju, „ilus“ teokarp, tütrepoja rahakogumise karp, kõik seisavad läbisegi. Püüan käega neid sealt maha tõugata, kuid ma ei ulatu ja seepärast püsti tõusta ka ei taha. Küll ma ütlen tütrele ja lasen nad sealt koristada. Maali aga lasen jääda seinale edasi rippuma. Las jääb, nagu on, olen liiga vana, et nõuda uuendusi. Nõudsin neid ju kord, kuid sinna on hulk aastaid tagasi.

Kuulen trepil samme, need on kindlasti mu tütrepoja omad. Aa! juba pistabki ta oma külmast õhetava näo ukse vahelt tuppa, on jõudnud vahepeal palitu ja kübara riputada varna. Ta on toredas eas, nimelt seitsmeteistkümnne-aastane. Suur revolutsionäär ja uuendaja on ta, kuid ei tee midagi lõpuni. Nii palju suuri plaane ja kavatsusi on ta peas, senini on neist vaevalt mõni täitunud. See on ikka noorte püsimatust. Mulle ta aga meeldib ja meie kahekesi oleme suured sõbrad. Harutleme suuri ja tähtsaid probleeme; tähtsad peavad nad olema, seda nõuab tema.

Talvine päev on lühike, juba hakkabki pimenema. Teen ikka ja ikka uusi ringkäike toas, muidugi vaid silmadega. Siis tuleb peagi aeg, et toas on päris pime. Nii on veel huvitavam sorida mälestuste seas, sest pole segamas ümbruse eksitavat reaalsust. Kujutlused tekivad nii tugevad, et unustan hetketi täiesti oma vanaduse. Kuid korraga kohkun: olen üksi ja mind hakkab piinama igavus. Süütan lambi ja võtan raamatu. Nüüd ma pole enam üksi, olen säilitanud ikka veel võime elada kaasa loetavale raamatule. Juhtub see halb olema, siis täiendan ja parandan teda oma mõtetes, nü on iga raamat mulle suur

kunstiteos, täiendatud minu isikliku loominguga. Ja luua, see on ju pea-aegu midagi Jumala sarnast.

Elan halle päevi. Mu juus on hall, mu ümbrus paistab mulle tuhmina ja mu sisimas on midagi üksluist, halli. Talv väljas piirab liikumisvabadust ja haiged liikmed teevad vahetevahel põrgulikku valu. Kuid õhus on midagi korrast ära. Ma tunnen, et alates eilsest on mul palju kergem, parem. Mööduvad päevad ja ma vaatan poolkõgemata üle pika aja aknast tänavale. Korruga selgub kõik: väljas on tulemas järjekordselt kevad. Olen palju kevadeid vastu võtnud, kuid praegu tundub see, nagu oleksin veel noor ja hingaksin võimsa kopsuga kevadist õhku. Miks see erakordne tundmus, kuna vanadusaastail alati olen ükskõiksusega jälginud aastaegade vaheldust? Mul pole seda aga aega põhjalikumalt uurida. Ootan veel mõne päeva ja siis teen pika aja tagant jalutuskäigu. Siin saan tunda, et ma siiski pole enam koolipoiss; mu nõrk kops ja lonkav süda väsivad peagi ja kahetsedes pean pöörduma koju. Mitu päeva kulub, enne kui jõuan puhata välja selle käigu väsimusest. Kuid mul on hulk materjali, millesse süveneda, millesse puurida oma mõte. Ja jällegi kaovad päevad, need üksikud päevad, mis on jäänud mulle veel elamiseks. Hetkeks valdab mind hirm, ma ei tea ju, kudas võib tulla surm, kuid rahunen kohe: surmal pole enam minu silmis hirmsat kuju. Siis, kui olin veel õieti algamas elu, ei saanud ma magadagi, sest kartsin surma. Nägin ennast juba kirstus, nägin, kuis mind hauda kanti, tundsin isegi, kuis muld, raske lõhnava muld rõhub mu kirstule ja minust ei

Suusapäev Otepääl

jää enam midagi järele. See oli vaid öösi, päev hajutas alati kõik säärased mõtted. Päeval oli mul vähe aega sellele mõelda. Kui koolitööst aega üle jäi, võtsin paberi ja sule ning kirjutasin. Kirjutasin õhetaval palgel ridu, mis ei olnud määratud kellelegi ja mis ei öelnud midagi. Püüdsin luua eimil-lestki suurt. Sellest ei tulnud midugi midagi välja. Siis ma veel ei teadnud, et ma ise olen põhjatu kaev, kust võib ammutada paljugi. Mõni töö õnnestus mul ja siis tundsin määratud rõõmu — loomisrõõmu. Tagasi vaadates oma elule leian aga süiski, et ma pole õieti midagi teinud, mis väär-riks tähelepanu, mis tõstaks mind, loojat, kõrgemale harilikest sureli-kest. Olen neetud keskpärasuse kam-mitsais.

Mu mõtteid segab jällegi imelik tundmus. Selline tunne oli mul siis, kui noore poisina ootasin kevadet. Kas muutun uuesti nooreks? Ei, ei, see on vaid peatse surma lähenev märk. Aastad mu turjal ei lase endid teha olematuks. Teen uusi jalutus-käike linnas. Isegi linnast välja viib sageli mu tee. Talvest vabanenud

maa hingab mulle näkku uimastavat lõhnade segu.

Viimaks otsustan lahkuda linnast. Aga kuhu minna? Mulle meenub paik lõunas, kus ümmarate kuplite vahel asuvad sinised, roheliselt läikivad jär-ved. Nüüd olen ma siin. Mu peatus-koht on ühe kupli nõlval. All orus pilgub järvesilm — Verijärv. See on rahulik koht. Lihastesse on tulnud tagasi ramm, jalg astub palju kindla-malt. Mõtted aga liiguvad siin sa-muti peas nagu mujalgi. Tavaliselt istun aias ja vaatlen kaugeid uduseid kupleid ning Verijärve virvendavat peeglit.

Mind segab perenaine, kes toob värsked ajalehti. Võtan ühe, löön silmad esiteks surmakuulutustele. Seda olen viimastel aegadel alati tei-nud. Loen nimesid, suuremalt jaolt on nad mulle võhivõõrad, leidub ka mõni, keda tundsin. Uurin hoolikalt iga kuulutust, nagu otsiksin omagi nime nende keskelt. Oli aegu, kus lugesin ajalehtedest kõike muud pääle surmakuulutuste, kuid aeg muutub ja meie muutume, kõik veerleb, veereb ja

Suusapäev Elvas

liigub. Ajalehed ei paku mulle kuigi palju uut. Panen nad käest ja tõusen, et teha ringkäiku ümbruses.

Jalg astub tolmusel teel, kahel pool teed kasvavad männid. Jõuan teelahkmele. Et teede valimine raskusi võib tekitada, siis siirdun metsa alla ja viskun pehmele samblale; pilgu suunan sinnapoole, kus puude ladvad jätavad vabaks väikese osa taevast. Vaatlen poisikeseliku huviga pilvi.

Tõusen ja liigun metsas. Madalad oksad peksavad mulle näkku, ma ei hooli sellest suurt. Nii kõndides jõuan järve kõrgemale järsule kaldale. Siit avaneb tore vaade üle kogu ümbruse. Vasakult suubub väike oja järve, kaugemal seisab talu, päris tavaline talu ühes uibuaias, tallide, aitade ja küünidega. Kuid talumaja ise pole tavaline, vaid pikk õlgkatusega vana hoone. Katus on nagu kүүrus, vajunud maa ligi, nii et räästad puudutavad peaaegu tolmust, kohati kumme-

liga kaetud ussaias. Aknad aga piiluvad kartlikult alla üle järve nurga, kust minu silmad leiavad mõisa hooned, nagu kardaks see kүүrus arglik loom alt mõisast mingisugust ohtu veel praegugi. Taamal on veelgi talusid. Mõis on ümbritsetud puudest. Mu vanule silmle aga on ta liiga kaugel, et näha üksikasju. Vaid üksikud pikemad korstnad kui sõrmed ulatuvad üle puude latvade. Paremal on võsa, ma tean, sinna kaob oja, mis viib vett järvest välja. Kaugemal võsa taga on kuulda vee langemise pahinat, seal eemal olevat veskijärv, mida mu ees olev järv hoolitseva emana oma ihupiimaga — selge veega oja kaudu alatasa toidab. Vaatan nüüd enda lähedasse vette, kus ujuvad pilvede peegelpildid.

Olen vaadelnud juba tüki aega. Märkan, et ihu, ümbrus ja mu praegused elupäevad polegi nii hallid, nagu nad linnas näisid. Mu vanad silmad väsivad suurest valgusest. Lähen sinna, kus kallas on madal ja kus läh-

lib virvendaval pinnal lootsik. Paari mannetu ja jõuetu aerutõmbega jõuan kaldast eemale. Tõmban aerud paati ja hakkan vahtima lähipaistvasse vette. Nii tore on tähele panna, kuidas kalad, suured ja väikesed, sõnavad vilkalt siia-sinna, kuidas kogu parv teeb meeletu hüppe, et pääseda jälgiva vaenlase käest. Sageli kargab röövel aga otse parve keskele, siis on sagimist ja kiiret liikumist kogu vaikne veepind täis. Paat triivib aeglaselt järvel ringi. Võin mõtelda, vaadelda ümbrust ja järve. Mul on palju mõtteid ja koguni nii tulvil on aju, et tärkas idee hakata neid üles kirjutama.

Päike triivib pilvede vahel nagu mina oma paadiga konnakapsaste keskel. Ta on jõudnud juba kaunis madalale. Loodus näib muutuvat hoopis kaunimaks. Kuid loodus oleks kindlasti paistnud veel ilusamana, kui oleksin alles kaheksa-üheksateistkümne-aastane. Palju ilusat oleksin leidnud ka igas harilikus esemes ja paljudes asjades oleksin näinud pühadust. Praegu ei ole Jumalgi mu silmis nii püha kui lapse-eas. Usun tema olemist, kuid ta on kaotanud salapärase võimu ja suure aupaiste. Kas tuleb see sellest, et olen saanud vähegi tunda looja rõõmu, mis tõstab iseteadvust, või on see midagi muud — mine tea. Ega mul ole olnud ainult ainus Jumal, mul on olnud selle ainsa kõrval palju teisi. Mõnele pühendasin paljugi aega. Kuid siis paiskasin ta maha ja palvetasin jällegi suure Jumala poole, anusin andestust nüukaua, kuni süda läks kergeks ja hinges tekkis jällegi rahu.

Mõned aerutõmbed ja ma seisan juba rannal, kinnitan paadi vaia külge ning sammun järstule liivakivist kal-

dale, kus varemgi seisin ümbrust silmitsedes. Korjan metsa alt, mis paari sammu kaugusel ronib mööda kün-gaste nõlvu, kuivi raage, oksi, sammalt ning muud prahti ja teen tule — mitte suure lõkke, vaid pisikese ohvritule, kus ohverdan oma väikestele jumalatele pehkinud oksi ja lõhnavat sammalt. Suitsujuga tõuseb aeglaselt sirgjooneliselt üles õhku, jõuab puude kõrguseni ja püüab latvadest kõrgemale kasvada. Korraga lööb taevast põlema, järv lööb põlema ja kogu ümbrus läigib punakas valguses, nagu oleks mu ohvrituli süüdanud pilved ja järve. Päike aga on laskumas vereva rattana ühe kaugema kupli taha.

Vaatan oma ohvritulle ja mõtlen, kellele ma siis õieti teda põletan. Esimesena oli mulle jumalaks küll naerev nägu, kes võis aga teeselda nii kergesti ka nuttu. Temale tahtsin tol korral põletada ohvriks oma hinge, kuid midagi tuli, mis käskis mul tõugata ta omalt aluselt ja matta mälestusisse. Teisena ohverdan täna kuulsusele. Seegi tuli maha matta ja kasvatada tema hauakünkale tugevajuurelist heina. Siis tuli hirmsaim jumal, kes hoidis mind oma võimuses. See oli raha. Viimasena oli jumalaks iha noorust tagasi saada. Ma püüdsin seda kõikide vahenditega. Nüüd põletan vaid kuiva sammalt ja mädanevaid oksi oma troonilt tõugatud jumalaile.

Suits keerleb... keerleb... kerib ümber mu pää. Videvik on juba laskunud ümbrusele. Mu kõrvus on, nagu kuuleksin salapäraseid hääli. Need on vaid väikesed putukad ja arvytud sääskede parved, kes täidavad õhku helidega. Nendega liituvad lindude häälsused.

Suusatund Elva väikesel järvel

Ohvrituli on kustunud. Järvelt tõuseb uduviir ja küünitab oma hõlmu talu poole, tolle kääritus argliku looma poole, kes seisab tallide, aitade ja küünide keskel. Tõusen ja sammun läbi metsa, pea ümber helidest tinc õhk ja sääskede parv. Nüüd tunnen, et olen hoopis näljane ja perenaine ootab ka juba kannatamatult kodus.

Laman voodis, olen jällegi linnas. Mu tervislik seisukord muutus korruga halvaks. Nad tõid mu siia tagasi. Kuid seal oli mul kindlasti parem viibida. Sulen silmad, sest nii on parem mõelda. Ja kerged, kärmed, siia-sinna hüplevad mõtted voolavad läbi aju. Elan vaid veel mälestustes, sest tean, et tulevikku mul ei ole, seal valitseb pimedus. Nii siis ainult mälestused. Kuid mõtetel ei

ole püsi, vaevalt saab üks ilmuda, kui teine juba tükib asemele.

Mu sugulased on kogunenud siia kokku. Vaatan neid igaahtes üksikult. Siis nad küsivad, kas tunnen veel neid. Ma ei taha aga neile vastata ja nii nad jäävad arvamuse juurde, et ma neid enam ei tunne. Meeleldi nacraksin nende rumaluse üle, kuid süda teeb jällegi põrgulikku piina.

Toas muutuvad üksikesemed ikka tuhmimaks. Inimeste kogud kaovad halli uttu, vaid näod paistavad veel hallist ümbrusest selgemalt, kaovad aga aegamööda needki. Ängistav tundmus rinnas suureneb. Ma ei saa õhku. Praegu on jälle kergem, kuid ma tean, et järgmisel hetkel suren. Pime ja must on ümbrus, ma ei näe enam midagi, ma ei tunne enam midagi... ootan veel vaid surma.

R. Lusikas

Tähis öö

Pilvedest püimvalge lindude tee
tõuseb kui pärlidest punutud kee.
Vabanend ahelast maisest mu pilk;
väriseb tähtede hangunud helk.

Tähine taevast kummub mu üle,
mustendav telk avab mõõtmatu süle;
avarus piiritu üllatab mind,
uimastust õhkuks kui talveöö tund.

Uniselt sosistab härmatund kuusk,
sahinal libiseb lumes mu suusk.
Tunne nii rusuv, kuid õnnis ja püha
valdab mind metsas ja kestab üha.

S. Solon

Siis kui kased kolletuvad . . .

Määgides tormasid lambad laudast. Neile järelejooksmine võttis kuueaastase Sulo hingeldama. Otse õue all karjavärava kõrval oli naeripõld. Rüsinal kihutas lambakari sinna. Jälle pidi Sulo jooksma, et lambaid hirmutada. Siin kastest niiskete naerilehtede vahel said Sulo jalad peagi märjaks. Nüüd lotendasid pastlanööride vahelt valla pääsenud laiad takused jalarätid ümber sääрте ja segasid jooksu. Ja kui ta oli ajanud lambad naeriväljalt, hakkas ta neid enese ees kihutama üle võlvjalt kumera odrapõllu lepiku poole.

Aga imelik! Täna ei suutnud Sulo näha lepikut, ei suutnud. Ei kuskil kerkinud vaatepiirile lepalatvade laudtasast piirjoont. Midagi ei näinud; oleks nagu ette tõmmatud mingi tihe, läbipaistmatu lina, mis takistab pilku. Vaata, kuhu tahad, kõikjal vaid valge, niiske pilv. See oli udu. Jahe, kontidesse tungiv sügisene udu. Ent ta ei hõljunud enam, vaid langes maha. Udu sadas, sadas taimedele ja mullapinnale, tuues kaasa pruuni roostet.

Oli üldse imelik hommik täna. Naaberkülas töötava viljapeksumasina undamine kostis nii lähedalt, et

võis arvata teda huilgavat sealsamas kõrge harjaga kollase odra rõugu taga. Linnateed sõitvate hobuste puristamine ja vankrite kolin kajas otse kõrva äärest. Kilomeetreid eemal asuva meierei kapp-kapp-kapp kõlas õõnsalt ja tugevalt just kui hügelrähni toksimine kuivanud männil... Aeglaselt langes udu: tulid nähtavale mäe otsas asuv tuulik ja mäkkeroniv hobune viljakoorma ning veskilisega. Kuid udu ei peatunud, ta vajus ikka ja ikka madalamale. Juba võis näha kaskede ja haabade kirevaid latvu, päikeses hiilgavaid niiskeid kuhjavardeid ja telefoniposte. Järsku ilmusid ka valged, lubjatud korstnad, mis saatsid oma suitsu sirgjooneliselt taevasse, sest oli ju ainult vaikne, tuuleõhuta hommik. Nüüd udu hõrenes, vajus maapinna lähedale ja katkes pikkadeks linikuteks. Üksikud rebenenud udulaigud paistsid pool-sulanud kevadiste lumehangedenähtavate vilja-

Korraga kerkisid nähtavale vilja-

kuhilad, luukeredena paistvad tühjajad viljaredelid, kirevalt värvilised lehtpuud ja mustjas-rohelised kuused; samuti mäekülgedel ja heinamaadel kõndivad tõmmud rammusad lehmad, kes otsisid koltunud kulu seast haljast suutäit. Siin ja seal kõndisid sügisesed kündjad, pöörates vao vao kõrvale ja kattes põlde nagu musta joonelise looriga. Paistsid ka hommikutaeva all lendlevad kure- ja rästaparved. Kuid kõik näis kargena, puhtana ja selgena. Kõik oli kuidagi uus, looduse töötoast tulnud. Isegi vana, müidu nii räpane-räpane pargas oli nagu pestud ja vastvalminud. Karjased laulsid ja hõiskasid, kraavikaevaja vajutas labida vintskesse savvi ja vana linasugeja ojakaldal möirgas venekeelset nekrutilaulu. Nad kõik olid nakatatud ja haaratud looduse küpsusest ja ilust.

Udu oli langenud maha, tõotas tulla ilus kuiv päikesepaisteline sügispäev...

Stseen kooli aastapäeva näidendist
„Veli Henn“

A. Nõmm

Tahi Jakup

Tuiskab.

On juba märtsi lõpp, kuid miski ei viita looduses kevadele, kuigi kõigist kalendrest, suurist ja pisukesist, võime mitut päeva lugeda, et talve valitsusel on peagi „lõppakord“ kevade algavas sümfoonias.

Tormine tuul keerutab tol aastal nii rohkelt lund nagu meeletu ning muudab talvise idüllilise vaikse looduse nagu „Dante põrguks“. Säärase ilmaga on isegi koer oma kuudis, kuid...

Piki teed läheneb talule üksik jalakäija. Tee on tuhaja lume tõttu väga raske käia. Tulija toetub tugevasti oma kadakasele kepile. Seljas kannab ta kotti, mille kuju oma sisust mingit märki ei anna.

Võideldes tuule ja tormiga ning tuhaja lume ja vanadusega, millele liitub talu õues veel kuri majavalvur, saavutab ta siiski lõpuks elumaja ukse ja on pääsenud looduse vihaste jõudude käest.

Eeskojas on kuulda kobistamist. Vist ei leia külaline pimeduses toaust. Lõpuks siiski avatakse viimane, kuid ilma koputamata.

Avatud ukse kaudu vajub ühes külma auruga ka mingi hall kogu sooja tuppa ja jääb ukse juurde seisma. Tulija on keskmist kasvu

tüse umbes kuuekümnepäevane vanamees. Ta kannab helehülle rõivaid. Peas on tal ilmatu suur läkiläki, mille allalastud kõrvad ei lase ta näost midagi näha... Kuid rohkem ta ennast vaadelda ei lasegi, vaid alustab oma kohusetäitmist.

Kinnastatud käega — üllataval kombel ta kindad kui ka riided on terved — võtab ta oma läkiläki peast, asetab kepi enese ette ja toetub mõlema käe ning läkiläkiga seltele.

Vanamehe läkiläki avastas hoopis uue maailma ta isikus. Lainjalt langevad pikad juuksed ta hallidele õlgadele, — tõelised pühamehe juuksed. Tumedate kulmude alt vaatavad jumalamehe rahulikud silmad ja lõuga ümbritseb tihe punakas habe.

„No, sõbrakesed!“ avab palvemees oma suu, millest paistavad kollased hambad, „tulid ka teid vaatama ja teile armuõpetust kuulutama.“ See on tema teretus, kuna sõna „tere“ ta kunagi ei ütle. Ja siis jätkab ta pool-laulvas toonis:

„Aga meie Önnistegija Jeesuse Kristuse pärast, kes meie patud oma verega lunastas ning surma läks, peame meie teda austama ja paluma, et ka meie oma patud andeks

saaksime. Siis saame ka meie tema aujärje äärde istuda, kus võime teda kiita ja austada; siis saame ka meie tema rahuriiki pärima. Ja kui me nõnda teda kiidame ja täname, siis ei jäta ta seda mitte kuulmata. See-pärast, armsad sõbrad, pöörge ikka Issanda, meie Õnnistegija poole lauldes ja kiites, siis saate teie kõik õnnelikuks! Aamen!“ lõpetab ta siis oma rahusoovi.

Eriline on ta kõne. Iga lause algab madalalt ja tasa, tõuseb siis aga jälle kõrgemale, ühtlasi muutudes valjemaks, kuna lõpusõnad ta kõneleb jälle nagu enesele. Kogu see „laineline“ laulutaoline kõne mõjub kuidagi uinutavalt ja rahustavalt.

Samas alustab mees jälle oma monoloogi.

„Mõned inimesed ütlevad: „Mis sa räägid, Jakup, Jumalat ei olegi!“ Aga mina ütlen teile,“ jätkab ta juba pool-lauldes, „et seesugused mõtted võivad tulla ainult kuradi kiusamisest, kes püüab inimeste üle võimust saada, ja et nii kõnelevad ainult kuradi sulased. Aga mina ütlen ka teile, et kes Jumalat ei usu ning teda ei kiida ega palu, see ei pea ka igavest rahuriiki pärima, vaid ta põleb viimses kohtumõistmiste-tules, kus on ainult üks hammaste kiristamine ja ulgumine. Ja see on tõesti tõsi... Aamen.“

„Noh, Jakup,“ kõnetab teda perenaine, „kust sa siis nüüd tuled ja kuhu lähed?“ Jakup ärkab nagu unest, sest tema tardunud silmadesse, mis laulu ajal vahtisid ainiti tühjusesse, tekib uuesti elu.

„Ma käisin Tartu laadal lusikaid müümas ning lähen nüüd koju. Aga minu kohuseks on armuõpetust kuu-

lutada, ning seda ma teengi,“ lõpetab ta jälle pool-lauldes.

Jakup räägib oma kodust, kuid keegi ei tea, kus tal see on, või kas tal seda üldse kunagi on olnud.

„Jakup, tule söö ka natuke,“ kutsub teda perenaine laua äärde. Jakup ärkab uuesti. Alles nüüd ta venitab oma valgete sidemetega suure koti seljast, mis sisaldab lusikaid ja leiba, tangu ja jahu ning muud toidukraami, ja asetab selle nurka. Koti kõrvale paneb ta ka oma mütsi ja kindad. Siis läheneb ta lauale, asetab käed kepile, sest kepi ei lahkunud Jakup kunagi, ja laulab:

„Meie pöördume Su poole, Jeesus Kristus, meie Õnnistegija, igas meie ihuhädas, ning palume Sinu abi. See-pärast, kui Sa meie palveid kuulda võtad, siis lase ka meile meie igapäevast leiba osaks saada ning ära keela seda meile mitte. Aamen.“

Ta asub vaikides sööma ja küsimused ei suuda teda kõnelema panna oma elust. Tal on varuks vaid jumalasõna.

Lõpetanud söömise, ta joob peale toobitäre külma vett, paneb ülejäänud toidu kotti ning upitab selle õlale. Paneb siis kindad kätte ning toetub taas, läkiläki käes, kepile.

„Issand õnnistagu teie maja ja lasku teie leival kasvada; Issand õnnistagu teid ja teie lapsi; Issand lasku teie karjal kasvada: aga seda teeb ta ainult siis, kui teie teda tõesti palute ja austate, sest see on tõesti tõsi. Aamen.“ Jakup lõpetab, tõmbab läkiläki pähe ja jätab jumalaga.

Nii jätkab Jakup oma teed talust tallu, kuulutades jumalasõna,

Akrobaatika

Horatius

O saepe mecum . . .

Pompeius — minu sõpradest parim — siis,
kui Brutus oli leeride juhiks, me
koos põlesime ohutules!
Kes rahuriüis kodu jumalaile,

kes kandis taas Itaalia taeva sind —
sind, kelle seltsis surnuks lõin päevi, vein
veest selgem kannus, loorberpärjad
süüria õlidest võitnud juustel!

Philippi lahing, põgenemine, jooks
koos nähtud; jäetud ebatruult sõjakilp;
siis murti vaprus, löödi julgus,
silmi alistuti venna veres.

Mind värisevat kiire Mercurius
kuid päästis uttu mässides, aga sind
viis juhtumuste kiire käik veel
meredel neelates uude sõtta.

Nüüd tasu võlgnev pidusöök Jupitril
ja pikast sõjast kurnatud keha sa
nüüd siruta puu loorbervarjus!
Tühjenda sinule pakut' kannud!

Veel täida peekreid läikivaid veiniga,
see mured murrab! Palsameid kalla veel
neist suurist konnakarbest! Toob kes
kiiresti sellerist värsket, leiab

kes mürdist pärja? Liisk keda isandaks
peol määrab? Ma edoonlastest tahan siis
kord juua paremini, sest et
mõnus on mässata, kaenlas sõber!

Tõlkinud V. Alavainu

T. Sisask

Mõtteid tänapäeva noortest

Tänapäeval peavad paljud vanema põlve tegelased oma kohuseks maha teha meie praegust noorsugu. Ühed heidavad meile ette loidust ja kerge-meelsust, teised meie ideedemaailma mannetust, raugastumist ja pinnapeal-sust. Niisuguses olukorras võid isegi uskuma hakata, et oled kaunis alaväärtuslik subjekt. Vaatamata heale tahtele ja püüdmistele ei taha see aga sugugi õnnestuda.

Generatsioonide-vaheline võitlus pole ju midagi uut. Et vanad ja noored teineteist mõista ei oska või ei taha, see on ju tihti nii olnud. Kuid siiski on väga harva seda juhtunud, et järgnev generatsioon kuidagi halvem või mannetum oleks eelmisest. Seepärast pole meilgi lõpuks mingit põhjust seda uskuda.

On täiesti mõistetav, et arusaamine praeguse kahe põlve vahel sassi võib minna. Meid ei lahuta meie isadest mitte üksi maailmasõda ja revolutsioonid, vaid ka raadio, kaugushüppe maailmarekord ja ipriit. Kuuvalguse asemel on kaarlamp ja ööbikulaulu asendab diiselmootori huugamine. Muidugi oleks täiesti ekslik sellest järeldada, et tänapäeva noorus ei tunneks romantikat. Ei, — tänapäeva noored on õige romantilised, kuid see romantika peitub generaatorites, pok-siringis ja neljasajakilomeetrilises

tunnikiiruses. Samuti nagu erineb praegune tehnomantika meie isade omast, niisamuti on erinev tänapäeva noorte huvide- ja ideedemaailm eelmise põlve omast.

Praegu valitseb kõikjal elulähedus ja asjalikkus. Ka noorte juures, sest noortele avaldab ajajärgu suund ja ilme kõige enam mõju. Tänapäeva noored oskavad hinnata majanduslike hüvesid, sporti, plahvatusmootorit ja flirti. Korduvalt on meie noori iseloomustatud kui elulähedast ja asjalikku noorpõlve. Elulähedus ja asjalikkus on kindlasti voorused. Need annavad noortele reaalse ellusuhtumise, kindlad jalad, enesekindluse ning teatava elutarkusegi. Kui aga elulähedane olla tahtmine näitab juba liialdamise tendentsi, nagu seda meil kahjuks märgata võib, siis peituvad selles ka suured hädaohud. Elulähedus ja asjalikkus seob meid nii kindlasti elu puht-väliste külgede ja avaldustega, et me paratamatult nende külge kinni jääme ning nendega kaasa käima oleme sunnitud. Meie maailmavaade, käitumine ja tegevus on paratamatult seotud iga moerööगतusega ning elu juhtimisest pole enam juttugi: elu hakkab meid juhtima. Siin võib aidata ainult reaalelust eemal, kõrgemal seisev eesmärk. Kuid see annab elulähedusega nii vastuolus

seisva vana „idealismi“, mille puudust armastatakse tänapäeva noortele eriti ette heita. Siiski osutub see paratamatuks, sest reaalelust kõrgemal seisv eesmärk on vajalik nagu tuletorn, et suuta sirgjooneliselt juhtida oma elu. Vaadeldes oma ümbrust peame aga ausalt tunnistama, et vähe leidub seal eeldusi ka kõige algelisema idealismi arenguks.

Siiski peaks noortel leiduma nii palju püüdmist ja minugi pärast kas

või opositsioonivaimu, et kõrgemale trügida sellest kõige kergemast teest, mis viib mammonismi, selgrootuse ja toore ahnuse poole.

Pole meie sugugi halvemad ja mannetumad noored, kui kõik teisedki noored aegade jooksul seda on olnud. Peame püüdma ainult leida ideaale ja eesmärke, mis jääksid püsima suunaandjatena edaspidises elus, ning siis on kindel, et suudame väärikalt kanda omä rahva ja riigi tulevikku.

A. Naaris

Sügis

**Tuul keerutab poriseid lehti,
mets nutab valuga.
Ja läbi vihmase õhtu
sealt läheneb sügise.**

**Ta kahvatund on ja haige,
ja silmad hõõguvad.
Kui palavikus ta nutab
ja palub sosinal.**

**Ta tantsib ja heljub ja laulab,
laulab laulu enesest.
Ja vihmade viiulgi anub,
anub surma sügisest.**

J. Toom

Viinavooris

Käes oli küünlakuu.

Jah, talv oli venitanud sel aastal tulekuga: jõule pühitseti musta maaga, uusaastat võeti vastu poriga — ja kolmekuningapäeval oli 10 kraadi sooja. Kuid nüüd tuli külm, mis oli tõesti kõva. Aiateibad paukusid ja lumi krudises heledalt reejalaste all. Aknaruutudel oli igakujulisi jääkaunistisi. Kojauks ragises vähemagi liigutamise puhul. Eriti selgesti oli ta praksuvat kriiksumist kuulda selgeil vaikseil õhtuil.

Mädasoo Villemgi sai aru, et soojas toas on mugavam olla kui külmas, ja vedas puid oma vana hobusekronuga, kes teda oli juba üle kahekümne aasta teeninud.

Saatus seda meest nähtavasti ei sallinud. Tema talu — õigemini küll mõisa oma — seisis kesk soid ja metsi. Põllud, mida ta vaevaga kündis, äestas ja kraavitas, olid kehvad, andsid vähe saaki. Mõisa-töö sõi suurema osa ajast. Polnud siis ime, kui ta kari kokku kuivas ja hobusel küljekondid paistma hakkasid.

Teised peremehed, kellel olid kasutada palju paremad kohad, palju korralikumad nurmed ja niidud, nurisesid raske elu üle veel enam, kui seda tegi Mädasoo Villem. See mees ei kaevanud kellelegi oma häda. Ta tegi vaevaga oma tööd ja sõi vaikselt raskelt saavutatud leiba. Soode üksildus muutis ta erakuks, kes ei hoolinudki teiste inimeste lähedusest.

Täna oli Villem kaks korda kaugemal metsas puid toomas käinud. Õhtuks väsis ta setukas hoopis, jõudis vaevalt koorma koju vedada. Koorma kõrval käimisest tulpinud mees viis vana looma talli, andis talle heinu ette ja astus tuppa.

Ei võtnud teda siingi vastu meelitav uudis: mõisast oli toodud käsk, et ta peab ilmuma hommikul viinavoori. Ta vaatas seda kuuldes talli poole ja mõtles, kas vana ruun jõuab veel Pihkvas ära käia. Siis aga tuli Villemile meelde, et mõis ei küsi, kas ta hobune jõuab või ei, vaid ta peab õigel ajal kohal olema.

Enne magamaminekut andis Mädasoo peremees veel kord hobusele heinu ja vastu hommikut tõi talle kaerugi.

Hommikul paigutas ta rekke oma leivakoti, veoloomale määratud söögitagavara ja sõitis mõisa. Seal veeretati igale voorilisele — üle viiekümne oli neid seekord kokku tulnud — viinavaat peale ja reis algas. Hobuste rea eesotsas sõitis valitseja. Koormad polnud just väga rasked. Kus oli parem tee, seal lasti hobustel joostagi.

Õhtuks jõuti Peipsi äärde. Hobused pandi öösiks kuuri. Villemi omal oli pea päris longu vajunud — kõrvadki rippusid väsinud loomal liikumata. Ta omanik mõtles murega reisu jätkamisele.

Mehed veetsid öö kõrtsitoas pin-kidel.

Järgmisel hommikul asuti varakult teele. Sõit üle järve näis hästi minevat: ilm oli vaikne, ei kohatud suuremaid lõhesid jääs ega juhtunud ka muid äpardusi.

Päike oli juba tõusnud, kui peatuti, et hobuste kaeru anda. Siis jätkati reisu jälle kaunis rõõmsameelselt.

Keegi aga ei pannud tähele, et Mädasoo hobune ei tahtnud enam hästi edasi minna. Veel pool tundi jõudis Villem piitsa abil teistega sammu pidada, kuid siis jäi ta setukas seisma ja vaatas peremehele löömise peale kurb-rahulikult otsa — ta jõud oli läbi. Valitseja käsu peale sõitsid teised voorilised edasi ja Villem jäi oma koormaga üksi kesk Peipsit.

Ta vaatas lahkuvaile kaaslasile järele, kuni neid veel näha oli. Siis pani ta hobusele heinu ette ja istus reele vaadi kõrvale — kuidagiviisi, kui hobune puhkab, ta ikkagi jõuab pärale.

Ruuna monotoonne krõhveldamine ajas Villemile une peale; ta jäi tukkuma. Umbes poole tunni pärast ärkas ta, sest et hobune hirnatas korduvalt ning hoiatavalt. Mädasoo peremehe kondid olid külma käes päris kangeks jäänud. Ta ajas enese käte abil üles ja vaatas ringi. Seal silmas ta toredat hobust kerge saaniga enese poole kihutamas. Kui võõras sõiduk oli lähemale jõudnud, nägi Villem, et selles istusid kaks suure habemega venelast, ja ta süda täitus hirmuga, sest niisugustest meestest oli ta kuulnud päris õudseid jutte.

Ootamatud tulijad peatusid Villemi kohal ja ronisid saanist välja. Suure vaevaga seletas voorist mahajäänu, mida ta nii üksi kesk Peipsit teeb. Venelased nägid ka viinavaati ja küsisid, mis seal sees on. Kui habemikud teada said, et siin „vodkaga“ tegemist on,

kõnelesid nad natuke aega isekeskis ja ütlesid Villemile, et kui ta kibedat märjukest neile ka annab, aitavad nad ta voorile järele.

Üks meestest otsis taskust puuritao-lise riistapuu ja urgitses vaadisse väikese augu, millest reest toodud kapassee viina nirises. Võõrad proovisid kapa sisu kordamööda, leidsid, et kaup on eht, ja sulgesid augu puupulgaga.

Nüüd rakendati saani ees kraapiv ning puristav hobune viinavaadi ette ja Villem arvas, et ta saab õige kerge vaevaga omadele järele.

Kuid asi ei läinud nii. Venelased ei rääkinud nüüd enam midagi, vaatasid vaid teineteisele saladuslikult otsa ja hakkasid tuuradega jäässe auku raiuma. Villem seisis ka juures ja vaatas pealt. Kui ta küsis, mida võõrad nüüd teha mõtlevad, vastas neist üks tumedalt:

„Viin oli kange, — süda kõrbeeb . . . Tahame juua . . .“

Mädasoo peremees arvas, et raiugu pealegi, saab temagi lonksu vett.

Meestel näis aga midagi muud kavatsusel olevat. Joogivee saamiseks paistis Villemile valmistatav auk liiga suurena.

Äkki läks kuum juga üle ta ihu. Miks töötavad need võõrad nii tummalt? Miks peab jääauk nii suur olema? Kas viimaks ei tehta seda auku — talle endale?

Villemi põlved löid nõrgaks. Ta tuikus ree poole. Suure pingutusega jõudis ta veel habemikkudele ütelda, et tal on tuule käes külm. Tõesti, Villem istus vaadi kõrvale, kus tuult oli vähem.

Tuhat mõtet läbistasid Mädasoo peremehe pea. Kuhu jääb naine lastega, kui ta nüüd siin jääaugus surema peab? Miks peab just tema oma elu lõpetama

Õpilaskonna juhatus

Istuvad vasakult: G. Kõpp (sekretär), E. Lamp (juhataja), dir. K. Treffner ja K. Põder-soo (abijuhataja). Seisavad: V. Eller, T. Sisask (kroonik), H. Klein (arhivaar) ja J. Tõnso (laekur)

nii õnnetult? Rusutud mees vajus vaadi kõrval hoopis kõssi.

Õnn aga, et Villemi meelemuutust venelased ei märganud. Nad võibolla unistasid juba prasnikut, kus tulivett on laialt. Kui toredasti nad sõidavad viinavaadiga kodukülla! Kõik imestavad nende hea õnne üle. Jaa, — pidu tuleb tore.

Kuid seda, et külamees võib hobusega minema kihutada, ei tulnud kummalegi meelde.

Ja just nüüd, kui Villem lootuse oli täiesti kaotanud, puutus ta käsi piitsavarre külge. Välguna läbistas ta vaevatud pead mõte: kui nüüd anda traavilile roosaga hea nähv ja minema kihutada?

Veel korra piilus ta kutsumata „külaliste“ poole, kobistas ohjहारud kätte ja — vihinal lendas piitsahoop hobusele külge mööda. Tuliseloomuline traavel, kellele hoop tuli ootamata, ajas end kui püssipauk tagumistele jalgadele püsti, nii et rangid raksusid, ja pistis siis noolena liduma.

Üks venelane viskas küll harjunud käega põgenejale järele, kuid sel oli seekord õnne — tappev riist tungis vaadisse. Ainult paari tolli võrra oleks ta kõrvale kalduma pidanud ja Villemit poleks olnud enam elavate kirjas.

Kuid nüüd? Nüüd andis ta hobusele veel teise nähvaku ja puhanud loom lõhkus Venemaa poole.

Paari tunni järele oli Villem jälle voori juures. Igaüks imetles ta toredat vaadivedajat. Valitsejagi tuli vaatama, kes see nii suure hooga tuli. Kuulnud loo, ütles ta:

„Hästi. Pääsesid terve nahaga, hoia ka hobune endale! Su vana setukas poleks nii-kui-nii enam kaua käinud.“

Kojusõidul olid külas, kust Villemi uus hobune pärit, elanikud kõik tee äärde kogunenud. Nähes aga vooriliste pikka rida ei julgenud keegi neist kisa tõsta, sest vastaspool paistis liiga tugev olevat.

**HTG V-b kl.
abituriendid**

F. Einmann

M. Haldma

E. Hindrikson

H. Kasela

J. Kivilaan

I. Kompus

H. Luht

R. Lusikas

J. Luutos

E. Pahlberg

M. Paluverc

E. Punson

O. Roosaar

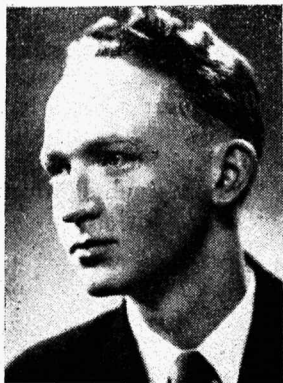
A. Toome

A. Savisaar

E. Selge

E. Saar

A. Veber

E. Pahlberg

Intervjuu Oskar Lutsuga

Oli üks pühapäeva hommik, kui Oskar Lutsu külastamiseks kodunt väljusin. Jõudsin peagi Lutsu elukoha juurde. Ta elab Riia maanteel nr. 4, Tamme linnaosas. Maja on väike ja mansardkorraga. Aia pool on kaks rõdu. Seinad on kaetud tõrvapapiga. Ehitustööd ei ole veel täiesti lõpetatud.

Astun väikese rõdu kaudu eesukse juurde. Helistan. Avama tuleb kirjaniku poeg. Ta palub mind sisse astuda; kirjanik olevat ka kodus. Eestoaast juhatab ta minu saali, kus pean oma nime kirjutama külalisteraamatusse. Et pojaga tuttav olen, siis tutvustab see mind uue majaga. Saalis on tume mööbel, ühes nurgas seisab pianiiino. Saali kõrval asub tühi tuba, mis niiskuse pärast alles sisustamata. Alumisel korral on peale saali veel söögituba, vannituba ja köök ühes kõrvalruumidega. Teisele korrale läheb moodne trepp. Trepikojast viivad ukseid kirjaniku töötuppa ja poja ja kirjaniku enda magamistuppa. Astun kirjaniku töötuppa, mis on varustatud moodsa kaminaga. Silma paistavad veel töölaud, diivan ja raamaturiül. Vaade aknast on suunatud aeda. Nagu hiljem teada sain, kolinud kirjanik siia alles jõulureedel. Üldiselt võib märgata, et maja ei ole veel täiesti valmis.

Kirjanik palub mind kohe sisse astuda. Ta ise on harilikus ülikonnas, ainult toatuhvlid on jalas. Väliselt

paistab, et ta on haiglane. Kõnelen kõigepealt oma tuleku eesmärgist. Luts reageerib sellele lahkelt, kuid on märgata teatavat tüdimustunnet, mis pärast juubelisündmusi ka arusaadav.

Pärin siis andmeid kirjaniku tervisliku seisukorra kohta.

„Täna. Tervislik seisukord on parem, kuid mitte veel loomulik.“

Küsin edasi, kas kirjanik tihti haige on ja missugune on haiguse iseloom.

Nüüd vastab Luts: „Tihti ma haige ei ole. Haigus pole ka erilisel tõsine, sest see on reuma, mis pärit minevikust.“

Edasi olen huvitatud sellest, kuidas kirjanik tuli mõttele maja ehitada ja kuidas ta kuludest mõtleb üle saada.

Seepeale vastab Luts: „Maja ehitamise idee tekkis mu abikaasal. Mul enesel ei olnud palju aega maja ehitamisel tegelda. Kuludest kavatsen loomulikult üle saada töötades. Suurt kergetust on mulle toonud juubeliaegsed kingitused krundi ja raha näol.“

Et kirjanik nimetas juubelit, siis pärin ka, kuidas talle meeldis 50 a. juubel.

„Meeldivusest ei saa just kõnelda, sest haiglasena ei saanud ma sellest kõigest suurt rõõmu tunda,“ oli kirjaniku vastus.

Kui küsisin, mis kirjanikule kõige rohkem juubelipidustuste ajal meeldis, vastas kirjanik: „Kõige suuremat

rõõmu valmistas üleslaulmine „Vane-muise“ laulukoori poolt ühes kolleegide-kirjanikkudega.“

Asun siis oma küsimustega küsit-letava elukutse juurde. Usutlen, kas kirjanik oma memuaare kavatseb ka edasi välja anda. Seepeale saan vastuse: „Kavatsusel on nii mõndagi. Praegu töötan „Sügise“ kallal.“

Mind huvitab ka, kuidas Luts oma teoseid kirjutab: kas ta mõtleb enne töö läbi, kavastab, teeb ettevalmistusi või kirjutab korraga, nagu iseenesest, kas töötab öösiti või päeval, kuidas on üldse ta päevakava — kas juhuslik või kindlailmeline?

Nüüd vastab mulle kirjanik: „Ma ei tunnusta mingisugust kava. Ma töö-tan öösiti, sest see on vajalik äärmise rahu saavutamiseks. Kella kolmest ala-tes hilishommikuni töötan, muu osa päevast kulub lugemiseks ja mõningate asjade korraldamiseks. Ma lähen varakult magama.“

Tema biblioteegis leidub mitme-keelseid raamatuid, peamiselt ilukirjan-duslikke, kuna Luts ei armastavat suuri probleeme uurida, nagu talt teada sain.

Pärin edasi, missugune kirjanik Lutsule meeldib kõige rohkem nii eesti kui väliskirjanikest.

„Eesti kirjanikest eelistan Under'it, kuna väliskirjanikest seisab minu arva-tes esikohal Gogol.“

Kui küsin, kes või mis ahvatles Lutsu kirjanduslikule teele ja kelle mõju ta arvab tundvat oma noorpõlve too-dangus, siis vastab kirjanik: „Mõjus-tanud ega ahvatlenud pole mind keegi. See tuli juhuslikult. Kirjutasin „Ke-vade“ oma mälestuste säilitamiseks ja ei mõtelnud tol korral üldse teose trük-kimisele.“

Oma teostest peab kirjanik parima-teks „Iilingut“ ja „Olga Nukrust“.

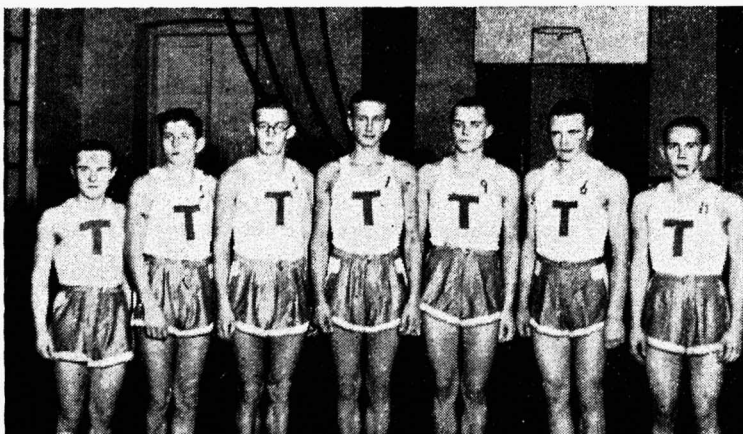
Küsin veel, missugused on O. Lutsu huvialad kirjandusliku töö vaheajal. Ta vastab, et teda huvitavat lugemine ja lõbus koosviibimine. Pärin ka, kus Luts veedab oma suved.

„Enamasti linnas. Ma ei armasta rännata. Vahel olen maal talus.“

Et olen kirjanikul nende küsimus-tega juba küllalt aega viitnud, siis tänan ja lahkun.

Gümnaasiumide meistermees- kond võrkpallis:

M. Vodi, H. Tillemann, R. Karu,
G. Köpp, K. Liblik, H. Klein
ja A. Sarap

J. Össo

„Kuldrannakese” sünd

Ado Reinwald'i kõige tuntuma laulu „Kuldrannake” tekkimisest jutustas mulle üks luuletaja kaasaeglas ja sõpru järgmise huvitava loo.

„Sellest on juba üle kuuekümnelt aasta möödunud, kui mind kutsuti kord ühele sünnipäevale. Külaliste hulgas leidsin eest ka vana sõbra Ado Reinwald'i.

Oli juba küllalt söödud ja joodud, kui noorematel tekkis kavatsus sõita Peipsile. Ilm oli purjetamiseks soodne ja paadisõit otsustatigi teostada. Meidki Adoga kutsuti kaasa. Et paat oli küllalt suur, siis nõustusime, kuigi algul kõheldes, sest meil oli see esimene sõit Peipsil.

Niipea kui purjed üles tõmmati, lendas paat nagu nool üle veelagendiku. Kõik olid vaimustatud. Lauldi ja mängiti. Aeg jooksis märkamatuks. Kellelgi ei tulnud meelde vaadata, et rand silmist juba kaduma hakkas. Tuul oli kõvenenud ja paat ei libisenud enam nii libedalt nagu algul, vaid kõikus üsna tugevasti. Nüüd otsustati tagasi pöörduda. Aga tagasisõitmine polnudki nii lihtne. Vastutuult ei saadud purjetada. Õnneks olid aerud kaasas ja nii pandi käed tööle.

Sõuti kordamööda. Adole ei meeldinud aerutamine. Nähtavasti ei olnud ta sõudmises kuigi vilunud. Kaks esimest korda aerutas ta meeleldi, kuid kolmanda korra

lõppedes oli ta päris otsas. Rannani oli aga veelgi mitu kilomeetrit... Ado oli muutunud pahuraks ja morniks. Endisest lõbusast meeleolust polnud ta juures jälgegi märgata.

Pärast neljandat vahetust haaras Ado mastist kinni ja hüüdis üsna murtult: „Kuldrannake, kuldrannake, mil jõuab laev su kaldale!” Kaasasõitjad olid sellest hüüdest vaimustatud ja palusid, et Ado jätkaks. Luuletajal polnud aga järgnevaid ridu kohe käepärast, ta ütles ainult: „Oodake üks silmapilk, varsti saate kõik kuulda!” Seepeale istus ta pingile, võttis taskust paberi ja pliatsi ja hakkas kirjutama.

Sõudjad said sellest hüüdest nagu uut hoogu. Varsti olimegi rannas. Ado pistis paberi taskusse. Meie arvasime, et ega sest paadis luuletamisest midagi välja tulnud, sest meie hõiskasime ja kõnelesime, mis teda muidugi segas.

Õhtul söögilauas tuli meile Ado luuletamine meelde. Küsisime naerdes, mis laulu saanud. Ado sai aru, et me teda pillgata tahame, ja — äge, nagu ta oma iseloomult ikka oli — hüppas püsti, tõmbas taskust paberi ja luges sellelt kõikide imestuseks „Kuldrannakese” ette. Üllatus oli suur ja kõigisse mõjus laul sügavasti.“

Keskkooli V-a lõpetajad

V. Alavainu

Laul pühendet' sinule, ema

Laul pühendet' sinule, ema!
Kui mälestus unelmas loob
mul aega, mil' väikene mina —
torm vaikust siis rinda mul toob.

Mind hoidsid nii väikest sa last,
kui kallimat valvasid aaret.
Kui väsind, siis unusin vast —
su silmad kui tähtede kaared.

Sa silusid tasasel käel
mu armid ja ununes valu;
torm vaibus kui nõidusväel —
siis pärnades valvas meid talu.

Sa laulsid laulugi veel
süles peidus mu väikene pea.
Olid väsind ju rännaku teel —
ainus soov sul, et mul oleks hea.

A. Kaeramaa

Jaapanimaa sõda

Mälestusi Vene-Jaapani sõjast 1904.—1905. a.

Ma tiinse tol kõrral Vine sõaväen, ku Jaapaan ja Vine kokku püürseva. Kah eestlase pidiva minema Vine keisrit kaitsma. Keisris olli sis Nikolai II. Süame poolest olevat ta ollu peris ää inemene. Kõneldas, et ta olevat ollu veidikene rummal kah. Ei olevat teine aru saanu ei poliidigast, ei sõaväest. Ta olevat ollu viil ebausklik kah. Keiserliku nõuandja tennuva, mis na aga tahtnuva. Selleperast sii Vinemaa asi lorri läitski.

Sõda olli nakanu 1904. a. veebruarin. Sis olli sõda joba tävven uun, ku me tiile lätsime. Sii olli 1904. a. suvel. Mul olli nooremb veli liinan üten poodin sellis. Enne

sõitu lätsi viil tima manu käima ja jumalaga jätma. Veli olli väega kurb ja arvas, et ta minnu oma ihu-silmaga enamb näta ei saa. Aga saatus tahtse, näet, tõisiti. Ela nigu miis kunagi ja ei ole ätta kah midagi.

Sii sõit olli ike üits kuradima sõit kah. Kaits nätal tulli üttejuunt sõita. Ollime kõik ärja-vaguniden (ohvritsiridel olli küll paar parembat vagunit). Mõnen vagunin olliva mihe, mõnen obese. Obestega olli sii kuradi läik, et pidime tõisi ega päiv kõnnitama, mudu oles looma kanges jäänuva.

Tii pääl kuulime ütte-tõist kah sõast. Jaapanimaa mihe olliva oma laivuga Portarturi alla tulluva ja seda pommitanuva. Kurea- ja Liadungi saare pääl olliva vaidlase veritsit lahingit lõnuva. Vine sõavägede juhataja kindral Kurupatkin olevat üits kehv veli, olli üits Jaapanimaa ohvritsir ütelnu. Aga olli nüüt mis ta kah olli, me sellest uuli es saa. Mukden olli viil vinelase käen ja me's tohi seda Jaapaanile anda.

Ku perale saeme, ollime nii väsinu, et es jõvva enamb süvva kah. Kos kurat sa makat vai puhkat! Vagun mihi kül-g-küllen täis.

Keskkooli V-b lõpetajad

Aga meil läits äste. Üits kindral, nime enamb ei mäleta, andse meile üte päeva puhkamises. Tõene päiv pidime joba lahingude minema. Säädseme sis kõik asja jutti ja akasime seda tõist päiva uutma.

Olligi lahingude minek. Enne pidas üits kindral meile viil üte kõne ja suuvse ääd õnne.

Sõan ma pallu olla es saa. Joba esimesel päeval saie ma üte kuuli kura reite ja lätsi laatsaretti. Elu olli säääl peris ää. Es ole vaja sõan rabelda ja süvva saie kah küllalt. Nii, kes perast tulliva, kõneliva, et sõan olevat elu peris põrgu. Tän-

nassi sis Luujat ta suure armuanni, tinatüki iist mu reien, ja puhassi mudku edesi. Aga kes sul õege nii-sama laeselda lasep. Tohtre ja vels-ser kaieva aava ja kässiva jälle sõtta minna.

Lätsigi sõtta tagasi. Sis ma näie kah oma ihu-silmaga, et sõan olla om ike kole küll. Lahingiden saeme igal puul lüvva ja mudku põgenime. Es ole sis vahet enamb roodu ega polgu vahel. Aavatidel kästi, noil, kes esi kõndi saeva, takast järgi tulla tõesele sõaväele. Ma tegi en-nast kah aiges ja lätsi sis neidega üten. Puhassime vahel kauljani¹⁾

¹⁾ Oa-taoline kaunvili.

unikiden ja lätsime jälle edesi. Mõnikõrd tuli nälg, mõnikõrd, ku sõaväe supikatla manu saame, sis saie süvva kah.

Portartur olli joba Jaapaani käen. Mukdeni võtseva tõese kuradi kah varsti ära. Pallu Vine laivu olli joba tümas tettu ja põhja lastu. Vinelane saatse oma viimatse laeva Roosteentsiga Jaapaani nuhtlema. Nii madrusse olliva joba tii pääl väega pellanuva. Na pidanuva Englise kalamihi Jaapaani sõameestes ja lõonuva neidega peris kõrraliku lahingu. Ku na aga peris vaidlasega kokku lätsiva, sis es ole mihi ollagi. Jaapaanlase ävitiva Suusima lahingun, sii olli 1905. a. kevaje, Vine laeva peaaigu kõik. Vinelane olli tävvesti lüüdu. Ega's setu sõna es peta. Setu olli ju perast Suusima lahingut ütelnu: om mi ärr nüüt küll tsiaga kokku püürdnu. Är lahkse lõesel ulka vannu anumit vii pääl. Ja lahkse kah. Mõni ütsik laevaloks jäi perra.

Ku nüüt keiser näie, et sõan ike võitu ei saa, akas ta lepma. Rahu tettigi, aga vinelane kaot ulka maid ja sadamit. Ka Sahaliini saar läits Jaapaanile. Me naarseme ja mõt-

lime, et ei tiia, kohe kurat sii vinelane oma vangi lase nüüt saadap. Ega's Jaapan ei lase Vine rüüvlit enamp oma saare pääle vangi tuvva.

Sõda olli sis mudku kaotedu ja kõik roodu- ja polgüjupikese nakseva kodu poole ojoma. Rongi sõitseva mõnikõrd perastikku. Söögimuun olli kah otsa saanu. Jaamid, kos rong pidasi, lätsime esi süvva otsma. Raha muiduki kellegil es ole. Võtseme säält, kos aga midagi ripendas. Mul om meelen üits nallakas lugu. Üten jaaman tõie üits naene korvitätvve kütsatedu kannu ja mune rongi manu. Enne tahtse raha, sis lupas viil kaupa anda. Me lubasime perast massa ja naene viimate andsegi neli kannu. Egaüits saie üte suutävve ja kondi visati naesele tagasi. Naene läits jaama natsälniku manu ja kaevas me pääle. Natsälnik tuli ja kaie, küsse, kes seiva — ei kennegi. Leie käega ja läits omma tiid. Nii nällaga võedelden sõidime kodu poole.

Minek võtse küll ulka aiga, aga tagasi tullime viil kavvemb. Sõda olli peetu, lahingun käidu ja ääd kõigest sellest jandist mitte peni äanna otsagi.

Dramaatilise ringi juhatus

Istuvad vasakult: P. Bogovski (juhataja), E. Ahas (hoold. õpetaja) ja U. Saral (laekur). Seisavad: J. Kruuspere, O. Akermann (sekretär) ja V. Aarelaid (abijuhataja).

Hugo Treffneri Gümnaasiumi Õpilaskonna isetegevusest

Tänavu võib Õpilaskond tagasi vaadata 12-aastasele tegevusele. Selle aja vältel on juba välja kujunenud sihid ja püüded, mida taotleda.

Möödunud aastal muudeti Õpilaskonna põhikiri ja anti võim üldkoosolekult kitsama ringkonna — Asemikkudekogu — kätte, sest see on oma tegevuses elastsem. Uus põhikiri, mis on kohandatud ka teostatunud koolireformiga, võeti vastu 20. II 36. Õpilaskonna moodustavad nüüd kõik H. Treffneri Gümnaasiumi ja Keskkooli õpilased. Kehtima hakkas uus põhikiri käesoleva õppeaasta esimesest päevast.

Õpilaste isetegevus on koondatud Õpilaskonna allorganitena töötavate ringide ümber, kuna Õpilaskonna juhatuse tegevus on piirdunud enam-vähem üldjuhtimisega. Oma 12. aastapäeva tähistas Õpilaskond traditsioonilise piduõhtu korraldamisega 27. II 37.

Puhtmajandusliku ettevõttena teotsev kooperatiiv on töötanud tänavu eriti edukalt, tänu oma energilisele toimikonnale, kuhu kuuluvad õpilased: O. Grossberg (V-b), K. Juudas (IV-b), J. Kivilaan (V-b) ja J. Mägi (IV-b). Tänavu I semestril oli läbikäik 400 kr. (eelmise aasta I sem. 200,43 kr.).

Peale pikemat vaheaega elustus möödunud õppeaastal Laenu-Hoiu Fondi tegevus. Tänavu algas L.-H. Fond oma tegevust 23. XI 36 ning seni on raha läbikäik olnud 150 kr. ümber; sellega elavam kui eelneval aastal. Erilist huvi osutab L.-H. Fondile just keskkool eesotsas I-a klassiga, kuna algkool ja gümnaasium on suhtunud L.-H. Fondisse passiivsemalt, kasustades viimast vaid klassirahade hoiukohana, sest suurematel summadel makstakse ka intressi (3—4%⁰/o). L.-H. Fondi toimikonna moodustavad: K. Punson (IV-b), E. Selge (V-b) ja E. Siidam (IV-a).

Õpilaskonna allorganitena teotsevad üheksa ringi oma liikmete erihuvidele vastavalt. Nende tegevus tervikuna moodustabki Õpilaskonna tegevuse, millest annan allpool ülevaate.

DRAMAATILISE RINGI tegevus on olnud käesoleval tööaastal elav. Juba tööaasta alul hankis energiline juhatus soodustused „Vanemuise“ etendustel hinnalanduse saamiseks oma liikmeile ja on

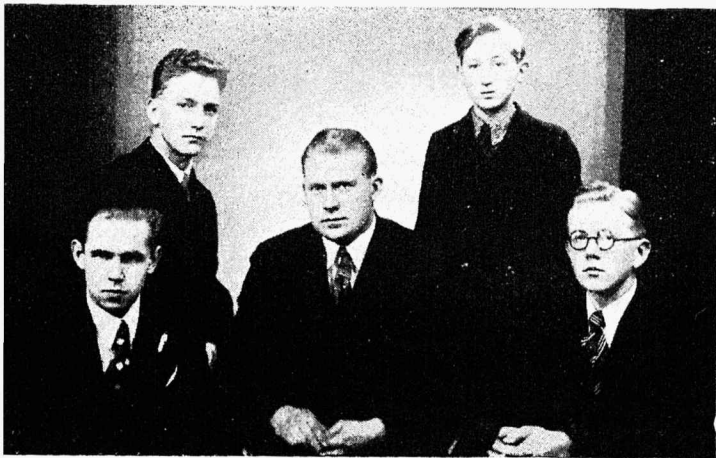
kogu aja püüdnud tõsta huvi ringi tegevuse vastu. Näidendeist ja lavastustist on osa võetud intensiivselt. KNNÜ aastapäeval 25. X 36 kanti ette lavapilt „Talutuba“, kus mängisid kaasa neli ringi liiget. 8. X 36 lavastatud ENKSTG aastapeo näidendis mängis üks ringi liige kaasa. Tähtsaima üritusena tuleb aga märkida 7. XII 36 kooli aastapeo kaunistamist näidendiga, mis esitati koos ENKSTG Näiteringi liikmetega. 31. I 37 esinesid neli ringi liiget TTG abiturientide peo näidendis. Ringi liikmed oma kaasabiga soodustasid ka Vanemate Komitee loterii head kordaminekut. Ringil on 46 liiget.

FÜÜS.-MAT.-LOODUSTEAD. RING on avaldanud oma tegevust peamiselt teaduslikus ja puhtpraktilises suunas. On ju selle ringi tegevus täiesti erialaline. Ring on vanemaid õpilaskonnas ja ka tegevuselt agaramaid. Sel õppeaastal on liikmete arv 50.

Ring on korraldanud ekskursioone trükkikotta, Riiki. Seerumi Instituuti ja Tähetorni. Referaatõhtustest olgu mainitud Kepler'i mälestusõhtu, mis korraldati 11. II 37 koos ENKSTG Tehnikaringiga ning kus kanti ette 2 referaati. Poollel on fotokurusus, millest 10 tundi peetud. 19. III korraldati füüsikaliste katsete õhtu. Koos Karskuringiga on korraldatud ekskursioon lindude laulu tundmaõppimiseks. Ringi üritustest on osa võtnud üle 160 õpilase, esinenud ettekannetega 6 referenti, neist 2 väljastpoolt kooli.

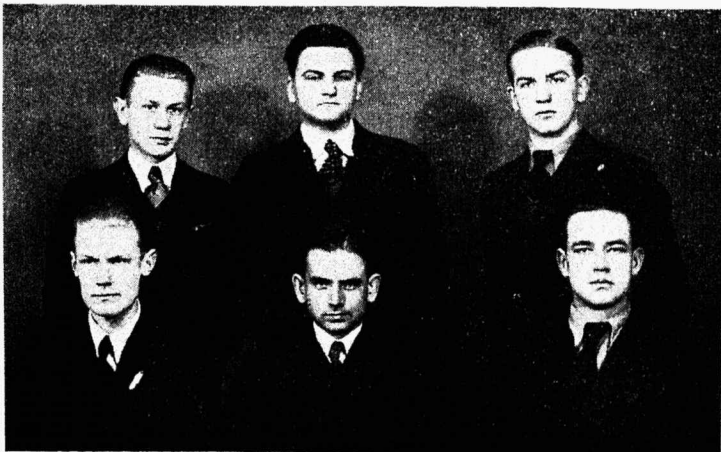
Kevadtegevuskava suurima üritusena on kavatsusel ekskursioon Ulila elektrijõujaama.

HUMANITAARRINGI liikmete arv on tõusnud ligi 50-ni. Ringi möödunud aastaga võrreldes elavnenud tegevusest tuleb lähtsama ettevõtte näidendada koos TTG Kirjandusringiga 6. XI 37 korraldatud Lydia Koidula 50 a. surmapäeva mälestusõhtut, mis õnnestus kõigiti. 11. II 37 korraldati A. Puskin'i 100 a. surmapäeva mälestusaktus, kus õpilased esinesid huvitavate ettekannetega. Uudisena on Humanitaarring sel tööaastal korraldanud ekskursioone, nii Eesti Kultuuriloolise Arhiivi, Läti kunstinaütusele ja Itaalia graafikanäitusele. Ring kuulutas välja ka kirjanditevõistluse, millest osavõtt kujunes aga väikesearvuliseks.

Füüs.-Mat.-Loodust. Ringi juhatus.

Istuvad vasakult: S. Madissoo (juhataja), A. Mitt (hooldaja õpet.) ja A. Pügi. Seisavad: E. Liblik (sekretär) ja A. Puusepp (laekur).

Humanitaarringi juhatus.

Istuvad vasakult: A. Pill (juhataja), A. Kask (hoold. õpet.) ja E. Siidam (abijuhataja). Seisavad: A. Pöldre (laekur), T. Hellat ja A. Sillaots (sekretär).

Karskusringi juhatus.

Istuvad vasakult: S. Loa (laekur), V. Simre (hoold. õpet.) ja A. Kreil (juhataja). Seisavad: H. Sarv ja T. Põld (sekretär).

KARSKUSRING, mis celnevail aastail oli üks suuremaid ja elujõulisemaid ringe, pole tänava kahjuks ilmutanud kuigi intensiivset tegevust. 14. XII 36 võttis Karskusring osa TTG ruumes korraldatud koolidevahelisest referaatõhtust, kus refereeris hr. dir. J. Adamson. 21. I 37 korraldas ring noorematele liikmetele pildiõhtu, kus seletusi andis hr. Simre. 28. I 37 korraldati liikmeteõhtu, kus külalistena osa võtsid ENKSTG Karskusringi „Aita“ liikmed ja kus refereeris ltn. H. Siim. Teatud määral pidurdas ringi tegevust ka I semestril ringi juhatuses toimunud pereheitmine. Ringi 15. aastapäeva tähistamiseks korraldati huviõhtu. Karskusringil on liikmeid üle 30 ja tema allorganina algkoolis töötaval Lootusringil 50.

KLASSIKARING on noorim ring. Ta rajati alles möödunud õppeaastal, kuid tänu oma energilistele juhtidele on ta kujunenud üheks elujõulisemaks ringiks (65 liiget). On korraldatud hulk referaatõhtuid ja töökoosolekuid, kus ettekannetega esinesid prof. P. Haliste, hr. W. Freymann ja hr. J. Tiedemann ning õpilased V. Alavainu, P. Bogovski, J. Kruuspere jt. Töökoosolekuil tutvustatakse liikmeid rooma kirjanduse aja-järkudega ja ladina ning kreeka vanasõnade ja tsitaatidega. Korraldati ka ekskursioon Klassilise Muinasteaduse Instituuti. Ring pani aluse ka raamatukogule, et tutvustada liikmeid oma erialase puutuva kirjandusega.

MALERINGI tegevus on toiminud oma eriala piirides. Ring korraldab igal nädalal mänguõhtuid, millistest osavõtt on rohkearvuline. Tähtsaimaks ürituseks on turniiri korraldamine kooli meistri nimele 15 osavõtjaga ja noortele 20 osavõtjaga. 12. X 36 andis H. Kord (TPG) simultaani resultaadiga +8, —2, =6. Hr. F. Kibbermann'i poolt 13. I 37 antud simullaan lõppes tagajärjega +16, —3, =1. Inventari täiendati kahe partii malenditega. Ringil on liikmeid üle 40.

MUUSIKARINGI tegevus on piirdunud peamiselt sümfoonia ja puhkpillide orkestri esinemistega aktustel ja pidudel. Puhkpillide orkester on esinenud: 1. IX 36 õppetöö avaktusel, milline esinemine oli esmakordne orkestri ajaloo; 6. X 36 hr. insp. R. Kleis'i sünnipäevaaktusel, 7. XII 36 kooli aastapäevaaktusel ja 14. I 37 Tartu vabastamise mälestusaktusel. Sümfooniaorkester on esinenud 14. XI 36 korraldatud Spordiringi peol, 7. XII 36 kooli aastapäeva peol koos õpilaskooriga, 23. I 37 korraldatud noorkotkaste Treffner'i Mlvk. peol, E. V. aastapäeval ja hr. praost G. Rutopõllu mälestusõhtul. Ringi

sisetegevusest tuleb märkida seda, et on mu-retsetud rohkesti noote ja koolilt saadud toetusega ostetud uusi muusikariistu ja kor-rastatud vanu. Muusikaringi lähemas tege-vuskavas on kammermuusika-õhtu korral-damine. Kuna 3. III 37 möödub 10 aastat ringi asutamispäevast, siis on teoksil ulatus-likuma juubelipeo korraldamine. Juubeli puhul on Muusikaringi tegevuskavas ka al-bumi väljaandmine, mis annaks ülevaate ringi tegevusest ja liikmeskonnast 10 aasta jooksul. Ringil on 32 liiget. Orkestrite juhatajaks on Muusikaringi hooldaja õpe-taja hr. A. Wirkhaus ja orkestrivanemaks K. Põdersoo.

SPORDIRING on vanim (teotseb 18. aas-tat) ja ühtlasi suurim ring (162 liiget). Spordiring hoolitseb õpilaste kehalise arengu ja sportlike huvide rahuldamise eest ning võtab osa TKSE üritisist. See tööaasta on möödunud edu tähe all. Tartu koolide teatejooksu võistlusil võideti suure ülekaalu-ga mõlemad tähtsamad jooksud (10×100 m keskkoolidele ja 20×100 gümnaasiumidele). TKSE poolt korraldatud kergejõustiku võist-lusil tuldi ülekaalukalt üldvõitjaks; samuti omändati meistritiitel võrkpallis. Ilusaks traditsiooniks on kujunenud HTG Spordi-ningi ja J. Westholm'i Gümnaasiumi sama-nimelise ringi vastastikused võistluskülas-käigud. Ringi sisemisest tegevusest tuleb märkida sügisel korraldatud kergejõustiku võistlusi keskkoolile, millised võitis kk. V-a kl. Gümnaasiumi käsipallimeistriks tuli g. IV-b kl. Tegevuskavas on referaatkoosolek ja sisekergejõustikuvõistlus klasside vahel. Sissetuleku hankimiseks korraldas Spordi-ring 14. XI 36 peo, mis õnnestus rahulda-valt. Kavatsusel on Spordiringil välja andma hakata sportlike teenete tähistamiseks tee-netemärke — suurt „T“ tähte.

USUL.-EETILISEL RINGIL on 30 liiget. Sel tööaastal on korraldatud referaatkoos-olekuid. Ringi raamatukogu on tänava täiendatud ja korraldatud.

Aprillikuu korraldati ringi algatusest kadunud praost G. Rutopõllu mälestus-jumalateenistus Peetri kirikus mälestus-samba fondi heaks. Teenisid kolm kiriku-õpetajat. Jumalateenistusel olid kaastege-vad kooli koor, orkester ja solistid.

Ringi suur ettevõtte õnnestus hästi, osa-võtt jumalateenistusest oli väga elav.

Õpilaskonna juurde kuuluvad otseselt ka Tartu Maleva Õppurmalevkonna kompanii ja noorkotkaste Treffner'i Malevkond ltn. H. Siim'i juhatusel.

Klassikaringi juhatus.

Istuvad vasakult: V. Alavainu (juhat.), W. Freymann (hoold. õpet.) ja J. Tiedemann (hoold. õpet.). Seisavad: I. Kruuspere (sekretär), P. Bogovski (abijuhataja) ja A. Põldre (laekur).

Maleringi juhatus.

Istuvad vasakult: R. Lusikas (abijuhataja), F. Kibbermann (hoold. õpet.) ja K. Juudas. Seisavad: V. Vende (laekur), A. Pill ja O. Klaos (sekretär).

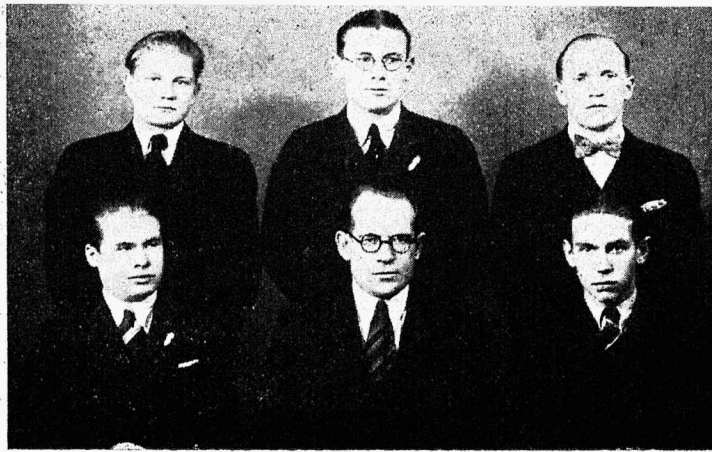

Muusikaringi juhatus.

Istuvad vasakult: P. Klein (juhataja), A. Wirkhaus (hoold. õpet.), K. Linnas (abijuhataja). Seisavad: A. Sillaots (sekretär), A. Murss ja O. Roosaar (laekur).

Spordiringi juhatus.

Istuvad vasakult: U. Jürmann (juhataja), E. Arand (hoold. õpet.), A. Sarap (abijuhataja). Seisavad: U. Saag (sekretär), E. Hindrikson ja H. Koppel (laekur).

HTG KARSKUSRING 15-AASTANE

Aasta-aastalt koondub HTG noori har-rastusringesse, kus taotletakse ühiseid ees-märke ja veedetakse ühiselt lõbusalt ja tu-lusalt aega. 15 aastat on olnud Karskusring neid eluvõimsaid ringe, kuhu taas igal aas-tal kokku valgub rohke pere. 15 aastat on suutnud Karskusring olla huvipakkuvamaid ringe.

Juba 1921. aasta 13. nov. peeti hr. dir. Treffner'i algatusel ringi asutamiskoosolek. Esimesed tööaastad on loomulikult rasked. Väljastpoolt suhtutakse karskusaatesse jahe-dalt, isegi pilkavalt. Kuid ring võidab endale seisukoha oma mitmekesise ning uudse te-gevusega. Viies tegevusaasta kujuneb pöör-deaastaks. Ringi koguneb üle kahesaja noo-ruri. Järgnevad viis aastat mööduvad vilja-kalt. Kümnenadat aastapäeva pühitsetakse pidulikult ja antakse välja album, mis üksikasjaliselt käsitleb ringi tegevust.

Esimesil aastail on ringi tegevus hajus. Karskusring täidab ülesandeid, mis praegu omased teistele ringidele (kirjanduslikud ja ajaloolised referaadid, maleõhtud jm.). Elav lähelepanu on pühendatud spordile. Palli-mängu tunnid on harrastatavad: basket-pall, võrkpall, ping-pong — kõik leiavad hoogsat kasutust. Liikmeskonnas on suuri arvulisi kõikumisi.

Viimased viis aastat on olnud püsivail-melised. Peamiseks tegevusalaks on kujunenud karskussisuliste õhtute korralda-mine. Neid esineb mitmel kujul ja käsikäes teiste samasihiliste ringidega, eriti ENKSTG karskusringiga „Aita“. Õhtud jagunevad laadilt referaat-, liikmete- ja huviohtuiks.

Nende kavas on mingi referaat või kõne, esitatakse muusika- ja kirjanduspalu ja lõpu moodustab seltskondlik osa lantsuga (või ühismänguga). Peale mainitud üri-tuste korraldatakse veel vähemal arvul karskustunde, pildiõhtuid, õpiringe mitme-suguse tegevuskavaga jne.

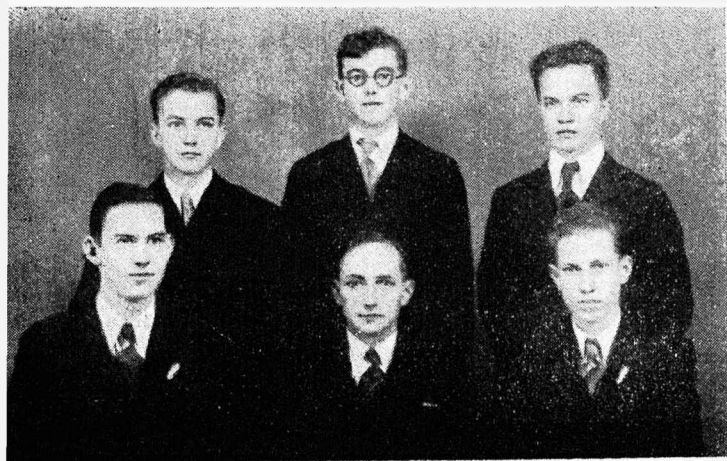
Aastapäeva pühitsetakse kas teeõhtu või peo näol. Igal aastal korraldab Karskus-ring emadepäeva ja kuulutab välja võist-luskirjatöö.

Tihedaid suhteid on teiste karskus-org-idega. Võetakse esindajate kaudu osa üldkarskuslikest üritusist nagu karskus-päevad, -koosolekud ja -kursused.

Otse tegevuse kõrval on Karskusringi hoolel hõimutöö. Selle õhutuseks on kor-raldatud hõimuõhtuid ja hõimukeelte kur-susi. Muusikaharrastajad töölavad muusi-katoimkonnas. Sporditoimkond muretseb ringile pallimängutunni, mis rohket kasu-tust leiab. Karskusküsimusega tutvumiseks on liikmete käsutuses raamatukogu.

Ringile lähedal seisab algkooli klassis teotsev Lootusring, mis on pr. Riomar'i hooldusel. Kooli lõpetanud karskusringla-sed on koondunud Vilistlaskokku.

Karskusringi liikmeks võivad astuda õpilased, kes töötavad loobuda alkoholist ja suitsetamisest. Tegevuseks vajalike sum-made saamiseks tuleb tasuda väike liikme-maks. Tegevust juhhib juhatus ja toimkon-nad, kuna kooli poolt hooldajaks ja ühtlasi vanemaks juhiks on olnud õpetajad hr. Simre ja hr. Käsk.

Usulis-eeetilise Ringi juhatus.

Istuvad vasakult: M. Alt, E. Salumaa (hoold. õpet.) ja F. Pokk (juhataja). Seisavad: E. Liblik (abijuhataja), T. Põld (sekretär) ja V. Aarelaid (laekur).

K R O O N I K A

L. Koidula 50 a. surmapäeva mälestus-õhtu.

6. novembril 1936. a. korraldasid TTG Kirjandusring ja HTG Humanitaarring HTG ruumes L. Koidula 50-aastase surmapäeva mälestusõhtu. L. Koidula elutraagikast andis oma huvitavas ja hoogsas ettekandes kujuka ülevaate TTG Kirjandusringi juhataja H. Tamm. Deklamatsioon Koidula luuletistest esitasid TTG ja HTG õpilased. Laulusoologa esines L. Sütt (TTG). Pike-malt ja mõndagi uut lisades kõneles L. Koidula suhtumisest ühiskondliku elu nähtusisse R. Lusikas (HTG). M. Miku (TTG) klaverisoolole järgnes lõppsõna HTG Humanitaarringi juhatajalt A. Pihlilt. Saal oli kaunistatud rohelisega ja õhtust jäi kõigiti hea mulje.

H. Treffneri Gümnaasiumi 53. aastapäev.

Aktus kooli ruumes 7. XII 36 kell 1/211 hommikul.

Aktuse avas vaimuliku kõnega õpet. E. Salumaa. Avasõna ja ülevaate kooli tegevusest andis hr. dir. K. Treffner. Järgnes peokõne õpet. V. Simre'lt teemal: „Loodusteaduste ülesandeid kooli õppeainena“. Oma huvitavas ettekandes näitas Igp. referent, millist suurt tähtsust omavad loodusteadused kooli õppeainena. Aktuse muusikalises osas esines sümfooniaorkester õpet. A. Wirkhaus'i juhatusel, esitades G. Rossini avamängu „La gaza ladra“ ja peomarsi. Roh-

kesti oli tervitusi. Aktus lõppes hr. insp. R. Kleisi lõppsõnaga.

Järgnes rongkäik Vabadussamba juurde, kus peale ühislaulu hr. insp. Kleis kõneles Vabadussamba sümbolsest tähendusest.

Piduõhtu „Vanemuises“ 7. XII 36 kell 1/27 õhtul.

Piduõhtu kava koosnes kahest osast. Muusikalises osas esitas kooli õpilaskoor sümfooniaorkestri saatel ja õpet. A. Wirkhaus'i juhatusel L. van Beethoven'i kantaadi J. W. v. Goethe sõnadel „Mere vaikus ja õnnelik sõit“. Ettekande õnnestumist kviiteeriti elava aplausiga. Õhtu teises osas tuli ettekandele HTG V-a klassi õpilase V. Alavainu dramatiseering A. Kitzberg'i küla-jutu „Veli Henn“ järgi 5 pildis hr. A. Piller'i lavastusel ja ENKSTG Näiteringi ja HTG Dramaatilise Ringi osavõtul. Dramatiseeringus väärib tähelepanu hästi õnnestunud tüübigestik, kuna näidendile omast dramaatilist pinget ja pidevat sündmustikku tundus olevat vähevõitu. Tänu võrdlemisi headele osalistele õnnestusid üksikpildid hästi. Eriti head mängu näitasid ENKSTG õpilased U. Kaart pr. Muruna ja M. Usin Reedana ning HTG õpilane P. Bogovski (kokk), kuid palju ei jätnud soovida ka A. Simmi (ENKSTK) Kniks-Mariihen ja HTG õpilaste T. Sisaski ja V. Alavainu vennastepaar ning H. Kopli Nõuni Jaak. Üksikute — eriti meesosaliste — juures tundus segavana soovida jättev diktsioon, sellevastu üllatas aga U. Kaart just oma kõlava hääle ja diktsioonipuhtusega. Eeskavale järgnes tants.

Sisukord.

	Lk.
1. Saateks — E. Lamp	1
2. Reesõit — P. Bogovski	2
3. Õhtu — V. Alavainu	2
4. Talveöö võlus — H. Kuulman	4
5. Emadepäevaks — S. Madissoo	5
6. Kevades — H. Kuulman	7
7. Hallid päevad — K. Villak	10
8. Tähis öö — R. Lusikas	16
9. Siis kui kased kolletuvad — S. Solon	16
10. Tahi Jakup — A. Nõmm	18
11. Horatius: O saepe mecum — tõlk. V. Alavainu	20
12. Mõtteid tänapäeva noortest — T. Sisask	21
13. Sügis — A. Naaris	22
14. Viinavooris — J. Toom	23
15. Intervjuu Oskar Lutsuga — E. Pahlberg	28
16. „Kuldrannakese“ süünd — J. Õsso	30
17. Laul pühendet' sinule, ema — V. Alavainu	31
18. Jaapanimaa sõda — A. Kaeramaa	32
19. HTG Õpilaskonna isetegevusest	35
20. HTG Karskuring 15-aastane	39
21. Kroonika	40

Kaas: Uno Saag.

PAKUME AINULT KVALITEETKAUPU!

TUNTUMAD RAADIOVASTUVÕTJAD RAADIOTURUL

VĚF raadiovastuvõtjad ja -tarbed • **Olympia** kirjutusmasinad
Bata jalgrattad • **Bata** autokummid • Elektrimaterjal jne. jne.

R. Hanja & J. Kitsing

TARTU, RIIA 33.
Tel. 17-03.

OSAKOND:
Antslas, Jaama t. 4

RÄTSEP-TÖÖSTUR

D. KAARUS

Tartus, Rütli 18, tel. 15-39

VALMISTAB

moodsaid meeste rõivas-
tustöid, tellija kui ka
omast materjalist.

F-MA KARL UNGER

TARTUS, ÜLIKOOLI 26. TEL. 5-57

Raamatukõitmise ja kirjutus-
materjali kauplus

Igasuguseid materjale ja plaane
mudellennukite ehitamiseks

*
SUURIM
VALIK

*
Zeis-Ikon ja teiste firmade

fotoaparate (kr. 350
alates),
plaate, filme,
pabereid, tarbeid

Moodne laborat. amatööridele,
kus tehakse igasuguseid fototöid
Soodsad maksutingimused

FOTO
ERIÄRI

V. ŠURAS

Tartus, RiiA 27. Tel. 15-35

R. JAKOBSON

TARTUS, UUSTURG 8

*Soovitan kooliõpilastele
suures valikus vormi-
mütse tuntud häduses,
meesterahva viltkõbaraid,
spordimütse*

KONDIITRI- JA PAGARIÄRI

„**ECODUS**“

Tartus, Rütli 22

*Soovitab rikkalikus valikus
kõrgekvaliteedilisi pagari-
saadusi*

ELEGANTSEID

KEVADUUDISEID

LEIATE

A. PRIMA RIIDELAOST

TARTUS, SUURTURG 5, TEL. 10-91

ÕPILASTELE

ALATI SUURES VALIKUS:

ÜLIKONNA-
PALITU-
VORMIKLEIDI-
VOODRI- JA
PESU-

} **RIIDEID**

VALMIS ÜLIRIIDEID ERITI SOODSATE HINDADEGA

FIRMA **M. JÄNES** TARTUS

KAUBAHOOV 9-10-11-12, TEL. 5-91

KÕIGE TÄIELIKUM
KOMPVEKILADU

S. LEPASSON

TARTUS, SÖÖGITURG 5
TELEFON 4-98

METALLITÖÖSTUS

K. RAACK

TARTU, RIIA 41, TEL. 12-32

//

VESIVARUSTUSE,
KANALISATSIOONI,
KESKKÜTTE JA VENTI-
LATSIOONI SISSESEADED

AUTOGEENILINE
ELEKTRIKEEVITAMINE

MOE- JA KÜBARAÄRI

Firma E. Jõgi

SUUR VALIK

daamidele ja härradele vii-
maseid Pariisi mudeleid
kevadiseks hooajaks

TARTUS, ALEKSANDRI 1, TEL. 14-81
VILJANDIS, TARTU 3, TEL 113

Ühisuse „Lõuna-Eesti
Eksporttapamajad“

lihakauplused
asuvad:

TARTUS, Ülikooli 7, tel. 12-59

„ Tähe 72, „ 12-18

„ Narva 145, „ 14-08

„ Narva 29, „ 12-22

„ Riia 117, „ 14-50

VALGAS, Vabaduse 32, tel. 32

Foto

Heino Ehapalu

Tartus, Gustav-Adolfi 8

A. REINHOLDRAAMATU- JA
KIRJUTUSTARVETE-ÄRI*Tartus, Suurturg 12*

Moe-, pesu- ja puduäri

L. URI

Riia t. 33

Hans RaagTäielik kooli- ja
kantseleitarvete-äri**Rüütli t. 15***Karusnaha- ja müsitööstus**G. Kangro**Tartus, Aleksandri 15*PEEGLI-, KLAASI-
JA SILDITÖÖSTUS**A. LODERAUD**TARTUS, KAUPlus:
UUSTURG 11, TEL. 5-01PAGARI- JA
KONDIITRIÄRI**V. KUUSLOO**

TARTUS, RIIA 83, TEL. 954

Raamatuid uusi ja tarvitatud.
Tapeete odavaid ja maitserikkaid.
Seemned aedvilja, lillede ja sööda-
juurikate kasvatamiseks.

Kõige soodsamini ostate alati

F. VANATALU ärist

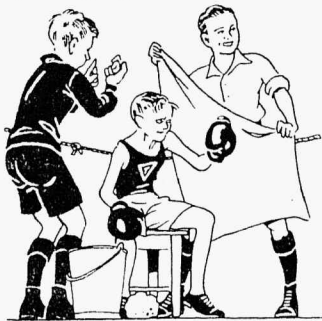
TARTUS, Võidu t. 11, telef. 3-97

Kodumajanduse ja kodukultuuri ajakiri

»TALUPERENAINE«

kuulub igasse cesti kodusse

Noorkotkastele

*suures
valikus
soovitatav*

WÕIMLEMIS- JA UJUMISTRI-
KOOSID NING -PÜKSA, POLOSÄR-
KE, SOKKE, SPORDISÄÄRI JA MUUD
POISTELE TARWILIST KAUPA

WENNAD

LEPP

KAUBAHOOV 2 JA 3

Valmistan
**spordi-
jalanõusid**

nagu :
naelkingi,
ketse,
suusa- ja
pantsisaapaid odava hinnaga.

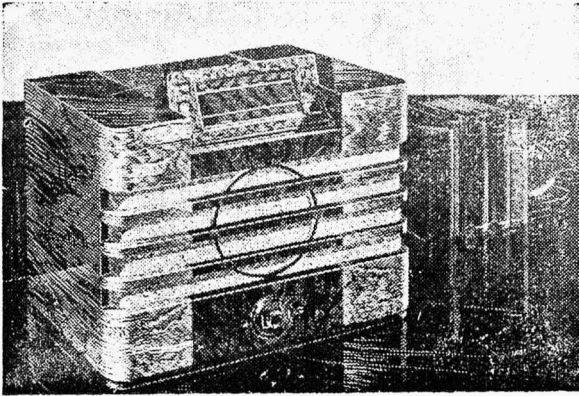
A. SAPERT

Võidu t. 16, Tartus

KUMMEL SEEP

**VERONIKA
TARTUS**

*Raadio on alati
hää seltsiline*

Esitame ainult kvaliteetsemaid ja häälepuhtuselt parimaid vastuvõtjaid :

Philips,
T. T. Vabrik,
Blaupunkt,
Aga-Baltika,
Ekco jne.

Raadio
suuräri

K.-m. Vennad Priiüs

TARTUS, KAUBAHOOV 20/21. TEL. 12-92 ja 16-92

OSAKONNAD:

Valgas ja
Petseris

*Akadeemiline pere
tarvitab*
A. FREDERHJING'I

SEEPE

K.-Ü. „LOODUSE“ VÄLJAANDEL ILMUB

VÄIKE ENTSÜKLOPEEDIA

Redaktsioonitoimkonda kuuluvad: **R. Kleis** (peatoimetaja),
H. Pürkop, H. Riikoja ja **J. V. Veski**.

„Väike entsüklopeedia“ on vajalik raamat igale õpilasele, kes otsib selgitust talle seni tundmatute mõistete, nimede, linnade või isikute kohta.

Hinnalt on „Väike Entsüklopeedia“ kättesaadav ka õpilastele.

Eeltellimise tingimused võimaldavad omandada teost väikeste kuumaksude tasumise teel: järelmaksuga kaheksas osas à Kr. **1.50**, kokku Kr. **12.—**, kohemakstavas rahas Kr. **9.—** terve teose eest. Hinnad on arvestatud brošüürit. Poolnakkõites maksab teos kohemakstavas rahas Kr. **12.—**, täisnakkõites Kr. **13.—**

K.-Ü. „LOODUS“ TARTUS. Postkast 66. Posti jooksev arve 2055.

Kõige soodsamalt ostate kõiki kaupu

kullasepp Joh. Alt'i

ärast

•
Kulla- ja
kellasepa
parandus-
töökoad

•
Õpilastele
suur
hinnaalandus

Soodsaim ostukoht

ja suurim valik koolitarbeid,
paberikaupu, raamatuid, selts-
kondlikke mängu ja kingitus-
esemeid on

Oskar Luik'i suuäri

Tartus, Rüütli 14. Tel. 5-67

FOTO-ATELJEE

P. KARMET
(END. NIMI KRÜNER)

VÖIDU 16. TEL. 10-56

TÄHELEPANU!

Õppurid, ostes koolitarbeid HTG kooperatiivist toetate õpilaskonna isetegevust.

Peale koolitarvete on kooperatiivis müügil ajakiri „Tuleviku rajad“ ja „Õpilasleht“.

FOTO-ATELJEE

LUI KRIISA

TÄHE TN. 42-3
TELEFON 9-30

Võimlemis- ja
sporditarbeid

J. Kivastik

Tartus, Rüütli 8
Telefon 6 02

*Õpilased, garanteeritud täitesulepäid, mis ei
purune ning näitavad tindi sisu,
à 1 kr. ja 1.50*

„KODUMAA“

ALEKSANDRI 10

Nüüd on võimalus omandada
O. Lutsu teosed ülisoodsalt!

O. Lutsu toodang

on kogu rahva vaimseks pärisosaks!

O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus“

annab eeloleva 3 aasta jooksul välja

Oskar Lutsu Kogutud teosed

Kogusummas moodustavad O. Lutsu Kogutud teosed umbes 10 000 leheküljelise sarja ja siia on koondatud kõik seniilmunud kui ka tähtsamad ajakirjades ning ajalehtedes avaldatud O. Lutsu tööd.

Eeltellijaile kuni 25. maini 1937. a. maksavad
O. Lutsu Kogutud teosed:

Korraga makstes kr. 50.— Osade viisi makstes kr. 65.— Sellest tuleb tasuda tellimise andmisel kr. 5.— ja iga köite ilmumisel kr. 2.—

Üleni linases köites ja eriti heal paberil maksavad O. Lutsu Kogutud teosed: korraga makstes kr. 80.—, osade viisi makstes kr. 95.— Sellest tuleb tasuda tellimise andmisel kr. 5.— ja iga köite ilmumisel kr. 3.—

300 esimest eeltellijat saavad esimese Kogutud teoste hulgas ilmuva köite kirjanik O. Lutsu autoogrammiga.

O.-Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUS“

Tartus, Gustav-Adolfi 8, tel. 2-66

Sissemaksudeks kasutage posti jooksvat arvet nr. 22-32